Gemeente Almelo

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
1		N. Jong	21 november 2023

Onderwerp
Verkennend onderzoek aard en omvang kwetsbare jeugd en jeugdcriminaliteit

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de uitkomsten van het verkennend onderzoek dat Bureau Beke heeft uitgevoerd naar de aard en omvang van kwetsbare jongeren en jeugdcriminaliteit in Almelo. Dit onderzoek is uitgevoerd vanuit de behoefte om een completer beeld te krijgen van kwetsbare jongeren, factoren die hier van invloed op zijn en de aard en omvang van jeugdcriminaliteit.

Inleiding
De jongeren in Almelo bepalen voor een groot deel het toekomstige DNA van de stad. Gelukkig gaat het met veel jongeren goed, maar zoals in iedere gemeente kent ook Almelo een groep kwetsbare jongeren. De coronacrisis heeft daarnaast veel impact gehad op jongeren. De gemeente Almelo vindt het van groot belang dat zoveel mogelijk jongeren opgroeien in een veilige omgeving en de kans krijgen om zich goed te ontwikkelen. In samenwerking met partners doen we al veel om deze kansen te vergroten door bijvoorbeeld;

- Aandacht voor de ontwikkeling van kinderen/jongeren via het netwerk 12-18 jarigen;
- Bevordering van talentontwikkeling via de rijke schooldag;
- Samenwerking op het gebied van Jeugdhulp in Twente, zoals opgenomen in de meerjarige Samenwerkingsagenda Jeugdhulp (waar de aanpak Wachttijden onder valt);
- Samenwerking met zorg- en veiligheidspartners zoals Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, Jeugdreclassering en jeugd GGZ binnen de jeugdstrafrechtketen om de veiligheid van kinderen en jongeren te bevorderen;
- Gerichte inzet van jongerenwerkers, jeugdboa's en jeugd- en wijkagenten, waarbij naast begrenzing ook het gesprek met de jongeren wordt gevoerd over wat ze bezig houdt en welke behoefte ze hebben (om vervolgens het aanbod daar ook op af te stemmen);
- Vanuit team Veiligheid wordt ingezet om samen met partners risico's te beperken op het moment dat er signalen zijn dat jongeren zich daadwerkelijk bezig houden met criminele activiteiten.

<u>Programma zorg en veiligheid</u>
Eén van de pijlers binnen het programma zorg en veiligheid is erop gericht dat jongeren zich in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen. Daarbij willen we de risico's verkleinen dat ze in de criminaliteit terecht komen, zowel op preventief als repressief vlak. Om dat te realiseren wordt al veel ingezet op kwetsbare jongeren en risicofactoren. Zo wordt onder andere de samenwerking rond vroegsignalering versterkt en wordt een preventieaanbod ontwikkeld om jongeren weerbaar te maken tegen de verleidingen van criminaliteit.

Uitkomsten onderzoek
Uit het onderzoek komt naar voren dat het landelijke dashboard Zicht op Ondermijning aangeeft dat in Almelo 1 op de 20 jongeren het risico loopt om in (drugs)criminaliteit terecht te komen, vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde. De landelijke Onderwereldkaart laat een rangschikking zien tussen gemeenten, als het gaat om de kwetsbaarheid voor ondermijning op basis van een twintigtal indicatoren. Wat dat betreft staat Almelo op plaats 21 van de 352 gemeenten, de hoogste notering van heel Overijssel. Vooral opvallend; verdachten van ondermijnende delicten (plaats 20) en huishoudens met problematische schulden (plaats 14). Risicofactoren zijn bijvoorbeeld het ontbreken van een stabiele sociale basis, intergenerationele armoede en schuldenproblematiek en jeugdigen met een licht verstandelijke beperking. In het onderzoek is bekeken in welke wijken jongeren het meest kwetsbaar zijn en in welke wijken en op welke hotspots de meeste overlast van jongeren wordt ervaren. Als het gaat om het aandeel hoog-risicojongeren scoren vooral de wijken Binnenstad, De Riet, Nieuwstraatkwartier en Wierdensehoek hoog.
Wat betreft de vormen van criminaliteit waar jongeren in Almelo bij betrokken zijn komt een vijftal thema's naar voren; 1. Wapenbezit, 2. Gebruik en handel in drugs, vapes en energiedrankjes, 3. Uitbuiting (geldezels, sexting, loverboyproblematiek), 4. Winkeldiefstal en 5. Online criminaliteit.

Op basis van de uitkomsten doet Bureau Beke een aantal aanbevelingen om de aanpak rond Jeugd en Veiligheid te versterken en de samenwerking met ketenpartners nog beter te borgen. Daarnaast adviseert Beke een verdiepend onderzoek om een nog beter beeld te krijgen op kwetsbare jongeren en de invloed van criminele netwerken daarop.

Vervolg
Het vervolg zal bestaan uit drie delen;

1. <u>Verwerken van de resultaten in de sluitende aanpak voor jeugd en veiligheid</u>

Het inzicht in risicofactoren, kwetsbare wijken en hotspots, vormen van criminaliteit en factoren die van invloed zijn op de samenstelling van jeugdgroepen, in combinatie met de aanbevelingen voor de aanpak dragen bij aan het concreter en gerichter invullen van de tweede pijler in het programma Zorg en Veiligheid 'zoveel mogelijk jongeren krijgen de kans om zich in een veilige omgeving te kunnen ontwikkelen'.

2. <u>Versterken van het netwerk</u>

Het onderzoek biedt gericht handvatten voor de uitvoering, zoals de inzet van jongerenwerkers, jeugdboa's en jeugdagenten en de samenwerking tussen betrokken partijen. Na aanbieding van deze brief organiseren we een netwerkbijeenkomst voor betrokken partners om te bespreken hoe we met deze resultaten nog gerichter kunnen inzetten op het weerbaar maken van kwetsbare jongeren om te voorkomen dat ze afglijden richting criminaliteit.

3. <u>Verdiepend onderzoek</u>

Om nog gerichter te kunnen inzetten bestaat de behoefte om een nog beter beeld te krijgen van de groep kwetsbare jongeren in Almelo en de invloed die criminele netwerken daarop hebben. En daarnaast welke mogelijkheden er zijn om risicofactoren en beschermende factoren te beïnvloeden. Op korte termijn zal hier een opdracht voor geformuleerd worden.

Nadat het verdiepend onderzoek is opgeleverd (derde kwartaal 2024) stellen wij voor om in een politiek beraad uw gemeenteraad mee te nemen in de resultaten en aanbevelingen uit het onderzoek en de ontwikkelingen rond de aanpak jeugd en veiligheid.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

J. Dijkstra M.M. van 't Veld

VAN KWETSBAAR NAAR CRIMINEEL

Een onderzoek naar de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo

Emma Derksen
Daphne Snijders
Juno van Esseveldt
Henk Ferwerda

Beke reeks

Van kwetsbaar naar crimineel

VAN KWETSBAAR NAAR CRIMINEEL

Een onderzoek naar de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo

Emma Derksen
Daphne Snijders
Juno van Esseveldt
Henk Ferwerda

Beke reeks

Colofon

In opdracht van:
Gemeente Almelo

Vormgeving
Marcel Grotens (Bureau Beke)

Emma Derksen, Daphne Snijders, Juno van Esseveldt en Henk Ferwerda

Van kwetsbaar naar crimineel

Een onderzoek naar de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo

ISBN
978-94-92255-64-8

© 2023, Bureau Beke

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print or other means without written permission from the authors.

Inhoud

Voorwoord 7

Het onderzoek op hoofdlijnen 8

1 Aanleiding en onderzoeksverantwoording 10

1.1 Methodiek 10

1.2 Leeswijzer 12

2 Een eerste beeld 13

2.1 Overlast in Almelo 13

3 Jeugdcriminaliteit en de aanpak meer concreet 16

3.1 Almelose jeugdcriminaliteit in cijfers 17

3.2 Kwetsbare jeugd en problematieken 19

3.3 Kwetsbare wijken en hotspots 20

3.3.1 Kwetsbare wijken 20

3.3.2 Hoog-risicojongeren en hun hotspots 23

3.4 De bestaande aanpak van jeugdcriminaliteit in Almelo 24

3.4.1 Jeugd en Veiligheid aanpak 25

4 Interviews met professionals 27

4.1 Risicofactoren en vormen van jeugdcriminaliteit 27

4.1.1 Risicofactoren 27

4.1.2 Criminaliteitsvormen 29

4.2 Omvang van jeugdcriminaliteit 30

4.2.1 Meer fluïde samenstelling 30

4.2.2 Hotspots in Almelo 31

4.3 Aandachtspunten bij aanpak jeugdcriminaliteit en samenwerking 32

5 Conclusie en aanbevelingen 35

5.1 De omvang en aard van jeugdcriminaliteit 35

5.2 Belangrijkste thema's en aanbevelingen 37

5.2.1 Vervolgonderzoek 39

Geraadpleegde bronnen 41

Voorwoord

In dit verkennende onderzoek wordt een eerste beeld opgetekend van de aard en omvang van jeugdcriminaliteit in Almelo. We hebben nader inzicht gegeven in de doelgroep door hun leeftijd, kwetsbaarheden, problematieken en locaties voor ogen te krijgen. De probleemjeugd in Almelo – zo blijkt uit dit onderzoek – is slachtoffer van een zekere mate van kwetsbaarheid op verschillende gebieden. Dit blijkt niet alleen een voedingsbodem te zijn voor overlast op straat, maar ook voor criminele activiteiten.

In het onderzoek, dat we in opdracht van de gemeente Almelo hebben uitgevoerd, zijn verschillende onderzoeksactiviteiten ondernomen. We analyseerden mediaberichten over de Almelose jeugd, bekeken landelijke databases, bestudeerden relevante literatuur en rapporten en voerden gesprekken met verschillende professionals die betrokken zijn bij de jeugd in Almelo. Laatstgenoemde was niet mogelijk geweest zonder de hulp van de gemeente Almelo, die wij erg erkentelijk zijn voor hun verbindende rol gedurende het onderzoek. Uiteraard zijn we de professionals in de gemeente ook dankbaar voor hun inhoudelijke bijdrage aan het onderzoek. Dit geldt ook voor de inbreng van medewerkers van Politie Oost-Nederland, Avedan, het Alma College, het Zone College, Halt en de jeugdboa's zonder wie het onderzoek niet plaats had kunnen vinden.

De onderzoekers
Arnhem, september 2023

Het onderzoek op hoofdlijnen

- In dit verkennend onderzoek ligt de focus op het in kaart brengen van de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo. Het doel is het nader in beeld brengen van de problematiek en de aanpak. Daarvoor zijn de volgende vragen geformuleerd:

  1. *Wat is er bekend over de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo?*

  2. *Wat zijn de belangrijkste thema's (in de aanpak) om als gemeente samen met haar veiligheidspartners op te investeren?*

- Voor het onderzoek is een media-analyse uitgevoerd, is relevante wetenschappelijke literatuur geraadpleegd, zijn (beleids)rapportages bestudeerd, landelijke databases bekeken, en (groeps)gesprekken gevoerd met professionals betrokken bij de jeugd in Almelo. Dit betreft medewerkers van de gemeente Almelo, Politie Oost Nederland, Avedan, het Alma College, het Zone college en Halt.
- Op basis van de bovenstaande onderzoeksactiviteiten blijken meerdere risicofactoren een rol te spelen die kunnen leiden tot jeugdcriminaliteit in de stad. Het gaat specifiek om de sociale kwetsbaarheid, grootstedelijke problematiek, de nasleep van corona, de rol van sociale media en verveling. Signalen van dergelijke factoren spelen al bij jongeren vanaf tien jaar oud en lopen door tot ver in de adolescentie.
- Criminaliteitsvormen die voor lijken te komen naast verschillende vormen van overlast zijn wapenbezit (steekwapens en messen), drugshandel en gebruik, illegale handel in vapes, uitbuiting (bijvoorbeeld geldezels[1] of naaktfoto's van meiden), diefstal en online criminaliteit.

- Traditionele jeugdgroepen zijn er niet in Almelo, er is vooral sprake van fluïde samenstellingen van jongeren. Een verandering die professionals hierin zien is de toenemende rol van meiden in de samenstelling en de rol van sociale media.
- De binnenstad en de wijken de Riet, Wierdensehoek, Ossenkoppelerhoek, Schelfhorst, Sluitersveld, Nieuwstraatkwartier, Windmolenbroek en Rumerselanden zijn plekken waar de jeugd zich veelal ophoudt.
- Op basis van de onderzoeksresultaten wordt het advies gegeven om op de thema's preventie van jeugdcriminaliteit, kwetsbare gezinnen en samenwerking tussen veiligheidspartners in te zetten.
- Om jeugdcriminaliteit in Almelo nader in beeld te brengen wordt geadviseerd om een vervolgonderzoek uit te voeren. Op het moment is er nog beperkt inzicht in de problematiek om de aanpak te kunnen concretiseren. Een criminele netwerkanalyse zou hier uitkomst kunnen bieden.

Eindnoot

1. Een geldezel (ook wel katvanger of *money mule* genoemd) is een persoon die geronseld wordt door criminelen om bankgegevens zoals een pincode of betaalpas af te staan. Dit doen zij vaak in ruil voor betaling. Criminelen gebruiken deze methode om bijvoorbeeld gestolen geld weg te sluizen.

1 Aanleiding en onderzoeksverantwoording

Sinds de coronacrisis wordt in Almelo steeds meer overlast ervaren van jongeren. Niet alleen lijken zij gedragsgrenzen op te zoeken, maar is ook het hebben van schulden een veelvoorkomend probleem. De combinatie van schulden en andere kwetsbaarheden, zoals het opgroeien in een onstabiele thuissituatie lijkt vaak voor te komen in Almelo. Deze kwetsbaarheden zijn mogelijke risicofactoren die de deur naar het criminele pad opent.[1] De gemeente Almelo heeft al veel aandacht voor een preventieve, maar ook voor een repressieve integrale aanpak van jeugdcriminaliteit. Het is echter niet helemaal duidelijk welke jongeren in Almelo kwetsbaar zijn voor het volgen van het criminele pad en op welke (veiligheids-) thema's de gemeente zich dan moet focussen. Om deze focus aan te brengen en te kunnen vertalen naar een concrete aanpak van jeugdcriminaliteit in Almelo is het belangrijk om de doelgroepen, hun leeftijd, diens kwetsbaarheden en locaties helder te hebben. Onderhavig verkennend vooronderzoek moet hieraan bijdragen door antwoord te geven op de volgende gestelde onderzoeksvragen:

1. *Wat is er bekend over de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo?*
2. *Wat zijn de belangrijkste thema's (in de aanpak) om als gemeente samen met haar veiligheidspartners op te investeren?*

1.1 Methodiek

De onderzoeksvragen worden beantwoord op basis van verschillende onderzoeksactiviteiten. Een openbronnenonderzoek[2] geeft een eerste indruk van de omvang, aard en hotspots van jeugdcriminaliteit in Almelo. Met gebruik van Google en de database LexisNexis is gezocht naar relevante berichtgeving

omtrent jeugdcriminaliteit in Almelo in de afgelopen vier jaar (1 januari 2019 t/m 22 mei 2023). In tabel 1 zijn de verschillende zoektermen weergegeven die aan de basis staan voor deze mediasearch. Per zoekterm ofwel combinatieterm wordt weergegeven hoeveel mediaberichten deze opleveren en welke hiervan relevant zijn gebleken voor het beschrijven van jeugdcriminaliteit in Almelo. Van de 280 berichten zijn er 39 relevant in het beschrijven van de problematiek rondom jeugd in de gemeente.

Tabel 1. Gehanteerde zoektermen in media-analyse

Zoektermen	Aantal mediaberichten	Aantal relevante mediaberichten
'Jeugdcriminaliteit' AND 'Almelo'	7	4
'jongeren AND Almelo AND criminaliteit'	29	8
'jongeren AND Almelo AND drugs'	59	6
'jongeren AND Almelo AND overlast'	185	21

De deskresearch bestaat tevens uit het bestuderen van rapportages en (beleids)notities en landelijke databases.[3] Landelijke databases zoals Zicht op Ondermijning (ZoO) en de Onderwereldkaart geven inzicht in de huidige situatie in Almelo rondom jeugdcriminaliteit in vergelijking met de rest van Nederland. ZoO is een dashboard dat is samengesteld op basis van verschillende samenwerkingsverbanden tussen lokale en landelijke overheden. Met behulp van meerdere bronnen wordt data gecombineerd om een beeld te vormen van specifieke lokale criminele fenomenen. De Onderwereldkaart toont een ranglijst van soortgelijke criminele fenomenen. Een voorbeeld daarvan is het thema 'jonge aanwas'.

Ook zijn er groepsgesprekken gehouden met meerdere professionals. Er is gesproken met (beleids)medewerkers van de gemeente Almelo, jeugdboa's, jongerenwerkers, een medewerker van bureau Halt, de politie, zorgprofessionals van middelbare scholen en gezincoaches. Op basis van deze informatie wordt inzicht gegeven in de aard, omvang, hotspots en aanpak van jeugd- en jongerencriminaliteit in Almelo, maar ook in de belangrijkste thema's om in de aanpak verder op te investeren.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zal een eerste beeld worden geschetst van de jeugdproblematiek in Almelo op basis van de media-analyse. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 met behulp van bestaande literatuur en landelijke databases een meer concreet beeld gegeven van jeugdcriminaliteit in de stad. Specifiek zal er dieper worden ingegaan op de kwetsbare jeugd en diens problematieken, kwetsbare wijken in Almelo en de bestaande aanpak voor jeugdcriminaliteit van de gemeente. Hoofdstuk 4 presenteert de bevindingen opgedaan tijdens de (groeps)gesprekken met de professionals. Ter afsluiting wordt in hoofdstuk 5 een conclusie gepresenteerd waarin antwoord wordt gegeven op de centrale onderzoeksvragen. Ook worden er aanbevelingen gedaan met betrekking tot thema's waarop de samenwerkingspartners zich op korte termijn kunnen focussen om zowel de problematiek en de eventuele doorontwikkeling van de aanpak nader in beeld te kunnen brengen.

Eindnoten

1. Zie bijvoorbeeld 'Signalen voor toekomstig crimineel gedrag' of 'Houd jongeren uit de georganiseerde criminaliteit'.
2. LexisNexis geeft toegang tot meer dan 36.000 internationaal gerenommeerde nieuwsbronnen en zakelijke bronnen. De database bevat ruim 75 Nederlandse uitgevers, waaronder alle grote landelijke en regionale kranten en opiniebladen. In LexisNexis kan aan de hand van zoektermen gericht worden gezocht naar berichtgeving in landelijke en regionale dagbladen.
3. Denk aan het CBS, de Onderwereldkaart en Zicht op Ondermijning.

2 Een eerste beeld

De media-analyse geeft een eerste indruk van de aard, omvang en hotspots van jeugdcriminaliteit in de gemeente Almelo. Vanuit 39 geselecteerde mediaberichten – die te maken hebben met jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast – wordt een concreter beeld geschetst van het fenomeen.[1] De reden waarom het thema overlast wordt meegenomen in de media-analyse is tweeledig. Enerzijds is jeugdoverlast een veel voorkomend probleem in de gemeente Almelo, anderzijds is het veroorzaken van (ernstige) overlast een kenmerk van de hedendaagse hoog-risicojeugd om mogelijk het criminele pad in te slaan.[2]

2.1 Overlast in Almelo

Op basis van de mediaberichtgeving blijkt dat er verschillende vormen van overlast in Almelo zijn, de één ernstiger dan de ander. Zo is er sprake van geluidsoverlast[3], het achterlaten van afval[4], vernieling[5], maar ook van (openbaar) drank- of drugsgebruik[6] of geweldpleging/mishandeling.[7] De Almelose politie heeft in 2020 en 2021 dan ook veel meer meldingen gekregen over jongeren die overlast geven dan de jaren daarvoor. De politie noteerde in 2021 in Almelo 459 meldingen van overlast door jongeren, wat neerkomt op ongeveer 63 meldingen per tienduizend inwoners, het hoogste aantal in de regio. Twee jaar eerder – voor corona – werd in dezelfde periode 153 keer melding gemaakt van jeugdoverlast in Almelo.[8] Dat betekent dat de overlastmeldingen in twee jaar tijd zijn verdrievoudigd.

Er zijn verschillende overlastgevende groepen jongeren die nadrukkelijk in het straatbeeld aanwezig zijn en wijkbewoners en politie op brutale wijze intimideren. Er zijn meerdere incidenten geweest waar groepjes jongens (van ongeveer 15 t/m 19 jaar) gewelddadig zijn tegen mensen die een weerwoord hebben of deze groepen aanspreken op hun gedrag.[9] In een grote gezamenlijke actie van de politie en boa's van de gemeente is een tiental jongeren in Almelo aangehou-

den en bekeurd. Het regende al weken klachten over de jongeren, die 's avonds voor overlast zorgde bij winkelcentrum Schelfhorst.[10] Naast de overlast die wordt ervaren in de binnenstad, is er ook berichtgeving over illegale straatraces in de stad. Volgens bewoners gaat het dan om vijftien tot twintig auto's die bestuurd worden door mannen van 18 tot 30 jaar oud.[11] Ook werd een tankstation voor de tweede keer overvallen; het waren twee jongens van pakweg 18 jaar.[12]

In Almelo wordt ook grootstedelijke problematiek gezien zoals in Rotterdam. Voorbeelden daarvan zijn een heersend anti-overheidssentiment of probleemwijken waar veel armoede voorkomt. Cybercrime lijkt ook vaker voor te komen in 2019 in de Twentse regio; in Almelo werden meerdere jonge mannen aangehouden die hun slachtoffers lieten geloven dat ze een date hadden met ene Kimberly, maar vervolgens werden beroofd.[13] Ook werd er in 2020 een 15-jarige jongen uit Almelo opgepakt in de trein richting Deventer, omdat hij een mes en nep vuurwapen bij zich droeg.[14]

Berichten uit 2022 vertellen een verhaal wat in lijn is met de jaren ervoor; er wordt veel overlast ervaren van jongeren. Zo zijn er veel jongeren die 's avonds aan de Costa Indië – een recreatief strandje in het centrum – alcohol drinken en luide muziek draaien. Geregeld worden daar opstootjes gemeld.[15] Ook in het uitgaanscentrum en binnen de horeca zorgen jongeren voor veel overlast; vechtpartijen komen steeds vaker voor. Zo vaak dat een beveiligingsbedrijf genoodzaakt is extra beveiligers in te zetten in het uitgaanscentrum. "*Het is erg opvallend dat jongeren tussen de 18 en 20 jaar na corona voor meer overlast zorgen. Zij zijn blijkbaar niet bekend met de regels in de horeca en zoeken zichtbaar de grenzen op.*", vertelt de eigenaar van het beveiligingsbedrijf.[16] Eerder is al genoemd en wat ook blijkt uit berichtgeving is dat schuldenproblematiek ook erg aanwezig is in Almelo, waardoor een crimineel pad lonkt. "*Het komt te vaak voor*", vertelt wethouder van sociale zaken Arjen Maathuis. *"Als we deze jongeren in beeld krijgen, gaat het om schulden van 20.000 tot 30.000 euro.*"[17]

In Almelo wonen de meeste jeugdige verdachten (12 t/m 18) van de regio. De stad telde in 2018 zo'n 130 verdachten per 10.000 inwoners en is daarmee de koploper van de provincie Overijssel.

Eindnoten

1. Van de 38 mediaberichten zijn er vijf uit 2019 geselecteerd, dertien in 2020, vijftien in 2021, drie in 2022 en twee in 2023.
2. De Jong, 2022.
3. Goorhuis, 2019; Van Schuppen, 2022; Van Den Berg, 2021.
4. Van Schuppen, 2022.
5. Goorhuis, 2019; De Kleine, 2021; Brok, 2021.
6. Van Schuppen, 2022; De Kleine, 2020.
7. Van Schuppen, 2020; Bouwhuis, 2021.
8. Weinreder, 2021.
9. Lindeman, 2021.
10. Boesveld, 2020.
11. Van der Nagel, 2021.
12. Brummelhuis, 2021.
13. Lindeman, 2020.
14. Broersma, 2020.
15. Van Schuppen, 2022.
16. Ankoné, 2022.
17. Bouwhuis, 2022.

3 Jeugdcriminaliteit en de aanpak meer concreet

In dit hoofdstuk wordt jeugdcriminaliteit meer concreet gemaakt door in te gaan op het kwantitatieve beeld van de hoog-risicojongeren in Almelo en de betreffende wijken. Vervolgens worden de kwetsbaarheden die ten grondslag lijken te liggen aan jeugdcriminaliteit toegelicht, eveneens de problematieken van de wijken waarop een urgente aanpak gewenst is. Ter afsluiting van het hoofdstuk wordt de huidige aanpak van jeugdcriminaliteit binnen de gemeente Almelo beschreven. Voordat meer concreet wordt ingegaan op jeugdcriminaliteit in Almelo wordt in onderstaand intermezzo een korte, algemene beschrijving gegeven van ingroeimechanismen van jongeren in de criminaliteit.

Ingroei en recrutering[1]

Jeugdcriminaliteit ontstaat en bestaat uit verschillende factoren en elementen, die meestal in combinatie met elkaar ertoe leiden dat een jongere het criminele pad inslaat. Zo is er sprake van verschillende ingroeimechanismen die van invloed zijn op de betrokkenheid bij criminaliteit, maar ook van risicofactoren en beschermende factoren.

Veelvoorkomende ingroeimechanismen zijn via sociale verbanden zoals familie of vrienden, contacten via het werk, hobby's of nevenactiviteiten, negatieve levensloopgebeurtenissen of rekrutering door een crimineel. In het laatste geval is een crimineel of een criminele organisatie bewust op zoek naar een jongere die voldoet aan verschillende kwaliteiten, zoals bereidheid om geweld te plegen of juist erg beïnvloedbaar is door het hebben van een licht verstandelijke beperking of schulden. Het criminele pad kan ook een bepaalde aantrekkingskracht hebben voor jongeren, omdat op die manier makkelijk geld te verdienen valt of het ervoor zorgt dat de jongere ergens bij hoort.

Er zijn, zoals gezegd, bepaalde beschermende en risicofactoren die een jongere weerhouden of juist stimuleren om criminele activiteiten te ondernemen. Voorbeelden van beschermende factoren zijn een betekenisvolle, steunende (gezins-)basis hebben of voldoende in staat zijn om te reflecteren op eigen daden. Risicofactoren zijn aspecten zoals drugsgebruik, een lage opleiding, schulden of het hebben van geen dagbesteding.

3.1 Almelose jeugdcriminaliteit in cijfers

Het dashboard Zicht op Ondermijning (ZoO) geeft een kwantitatief beeld van het aandeel jongeren dat risico loopt om in de drugscriminaliteit te belanden. Op basis van meerdere indicatoren zoals persoons-, huishoud- en buurtkenmerken is een model gemaakt om na te gaan in hoeverre kinderen en jongeren (8 tot en met 23 jaar) een risico lopen om af te glijden in de drugscriminaliteit. Deze jongeren worden aangeduid als jonge aanwas. In Almelo komen in 2019 ca. 700 jongeren hiervoor in aanmerking. De gemeente Almelo scoort hiermee redelijk hoog ten opzichte van andere gemeenten in Nederland. Ongeveer 73 procent van de gemeenten scoort lager op dit thema; 27 procent van de overige gemeenten in Nederland scoort hoger.[2] Een op de twintig Almelose jongeren loopt een verhoogd risico om in de drugscriminaliteit te belanden. Met dit percentage scoort Almelo ongeveer gelijk met het landelijk gemiddelde (5%) en boven het provinciale gemiddelde (4,2%). Voor Enschede en Hengelo – twee nabijgelegen en vergelijkbare gemeenten – is het percentage jonge aanwas hoger dan in de gemeente Almelo (respectievelijk 5,9% en 5,8%).

In ZoO is ook informatie met betrekking tot de Veiligheidsmonitor zichtbaar. Hieruit blijkt dat ruim een kwart van de inwoners van de gemeente Almelo (27,5%) wel eens rondhangende jongeren in de buurt ziet. Slechts 3,9 procent van de inwoners ervaart hier overlast van.

Waar het dashboard van ZoO aangeeft hoeveel procent van de hoog-risicojongeren zich bevindt in Almelo ten opzichte van andere gemeenten, geeft de Onderwereldkaart een rangschikking aan. Van de 352 gemeenten in Nederland staat Almelo op plek 93 wat het aandeel hoog-risicojongeren betreft.[3] In de totale rangschikking van de Onderwereldkaart – deze geeft de kwetsbaarheid voor ondermijning aan op basis van 20 indicatoren – staat Almelo op de 21e plek van de 352 gemeenten. Hiermee heeft het de hoogste notering binnen de provincie Overijssel. Gemeenten die hoger op de ranglijst staan zijn o.a. Heerlen (1), Kerkrade (2), Rotterdam (3), Amsterdam (13) en Eindhoven (18).

De Onderwereldkaart geeft over vijf van de twintig[4] indicatoren voor Almelo ook specifieke informatie. In figuur 1 is te zien welke kleur Almelo heeft met betrekking tot de kwetsbaarheid van ondermijning.

Figuur 1 – kwetsbaarheid van criminele ondermijning per gemeente en voor de gemeente Almelo[5]

- Inwoners verdacht van ondermijnende delicten (1,5% - 20e plek)
- Huishoudens met problematische schulden (10,4% - 14e plek)
- Hoog-risicojongeren (5,0% - 93e plek)
- Wapenhandel (15,6 zaken per 10.000 inwoners – 25e plek)
- Panden in bezit van een veroordeelde eigenaar (3,4% - 62e plek)

De indicator waar Almelo het hoogste op scoort betreft huishoudens met problematische schulden. Hieruit blijkt dat 1 op de 10 huishoudens met problematische schulden kampt. Het opgroeien in een dergelijke situatie kan voor jongeren een *trigger* zijn om een criminele carrière te starten.[6]

3.2 Kwetsbare jeugd en problematieken

Voor de kwetsbare jeugd in Almelo geldt dat zij niet altijd in een veilige omgeving opgroeien en zich niet kunnen ontwikkelen op een manier die eigenlijk gewenst is. In Almelo blijkt veel sprake van intergenerationele armoede en drugsproblematiek (hierover later meer). Als gevolg hiervan kunnen er verschillende problemen ontstaan, variërend van lichte zorgen over de eigen ontwikkeling en (vrije) tijdsbesteding tot meervoudige (psychosociale) problematiek. Te denken valt aan uitval op school, overlast op straat en zelfs het afglijden naar (ondermijnende) criminaliteit. Er ontbreekt bijvoorbeeld een sociale basis met als mogelijk gevolg dat jongeren zich aansluiten bij een overlastgevende of criminele jeugdgroep vanuit het gevoel ergens bij te willen horen. Kwetsbare jeugd is een makkelijk doelwit voor criminelen om in te zetten voor criminele activiteiten. We spreken dan van rekrutering, waarvan bekend is dat de kwetsbaarheid van jongeren toeneemt als jongeren schulden hebben of licht verstandelijk beperkt zijn.[7]

GGD Twente heeft in de periode voor de coronacrisis (2019) en daarna (2021) een enquête uitgezet onder Almelose jongeren en hun ouders. De enquête heeft geresulteerd in een dashboard welke inzicht geeft in het welzijn van jeugd (tot 18 jaar) en jongvolwassenen (tot 25 jaar). Deze zogenaamde Jeugd-/Kindermonitor gaat onder andere in op de thema's psychosociale gezondheid, middelengebruik, de thuissituatie en effecten van de coronacrisis.[8] Per thema beschrijven we kort de belangrijkste bevindingen.

In 2021 blijkt dat – in vergelijking met het onderzoek uit 2019 – het aantal Twentse jongeren met een groot risico op **psychosociale problematiek** opnieuw is gestegen. In 2019 bleek dat er bij 16 procent van de jongeren al sprake was van een grotere kans op het ontwikkelen van emotionele of gedragsproblemen. Anno 2021 blijkt dat 22 procent van de jongeren een hoog risico heeft op psychosociale problematiek. Kinderen (tot 12 jaar) met psychosociale problematiek zijn vaak minder weerbaar of ervaren vaker problemen na een ingrijpende gebeurtenis. Voor jongeren (12 jaar en ouder) geldt dat zij vaker gestrest zijn, een minder goede relatie hebben met ouders en zich minder gelukkig voelen.

Wat betreft **middelengebruik** verschaft de monitor informatie over alcohol. Hoewel het percentage jongeren dat alcohol heeft gedronken licht daalt, blijkt

wel dat ouders toegeeflijker worden wanneer het gaat om alcoholgebruik. Bekend is dat jongeren die (wel eens) alcohol gebruikt hebben vaker ooit cannabis hebben gebruikt, een minder goede relatie met ouders hebben en een verhoogde kans hebben op eerdergenoemde psychosociale problematiek.

Wanneer wordt gekeken naar de thuissituatie blijkt dat bijna een derde (32%) van de kinderen (tot 12 jaar) op moet letten met geld thuis, tegenover meer dan een kwart (27%) van de jongeren (12 jaar en ouder) in Almelo. Vaak gaat dit gepaard met andere problemen. Moeilijk rond kunnen komen zorgt er vaak voor dat jongeren geen nieuwe kleding kunnen krijgen of niet deel kunnen nemen aan een creatieve vereniging, sport of schoolactiviteiten. Dat kan leiden tot psychosociale problematiek, stress, ruzie huis, een slechte relatie en zelfs ingroei in de criminaliteit.

Als laatste thema worden de **effecten van de coronacrisis** benoemd. De meeste Almelose jongeren geven aan gelukkig te zijn, hoewel hier op basis van de monitor wel een daling in is te zien. Daarmee gaat Almelo mee in de landelijke trend. Vooral ouders uiten hun zorgen over de sociale ontwikkeling van kinderen. Bij jongeren blijkt dat een klein deel een verhoogde kans heeft om langdurige klachten te ontwikkelen door corona, zoals posttraumatische stressstoornis (PTSS). Hoewel de GGD aangeeft dat dit percentage laag is, wordt wel benoemd dat dit een zeer kwetsbare groep is.

Ondanks dat de meeste Twentse jongvolwassenen (16 t/m 25 jaar) aangeven dat het goed met hen gaat, blijkt de mentale gezondheid van deze doelgroep onder druk te staan. Uit de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022 blijkt dat psychische problemen, stress en eenzaamheid voorkomen bij de Twentse jeugd.[9] De meest voorkomende psychische klachten zijn somberheid of in de put raken; vaak gaat het wel om lichte klachten. Deels zijn deze ontwikkelingen in de mentale gesteldheid van de jongeren te wijten aan de coronacrisis. Ook andere zaken spelen een rol, zoals werk en inkomen, de leefomgeving, leefstijl en psychosociale gezondheid.

3.3 Kwetsbare wijken en hotspots

Zoals kort is genoemd in paragraaf 3.2 heeft de jeugd in Almelo veel te maken met intergenerationele armoede en drugsproblematiek. Dit blijkt ook een wijk-gerelateerd probleem te zijn. In deze paragraaf wordt er dieper op beide problematieken ingegaan en worden de meest kwetsbare wijken van Almelo beschreven. Ook wordt gepresenteerd in welke wijken de hoog-risicojongeren zich bevinden en hoeveel dit er zijn.

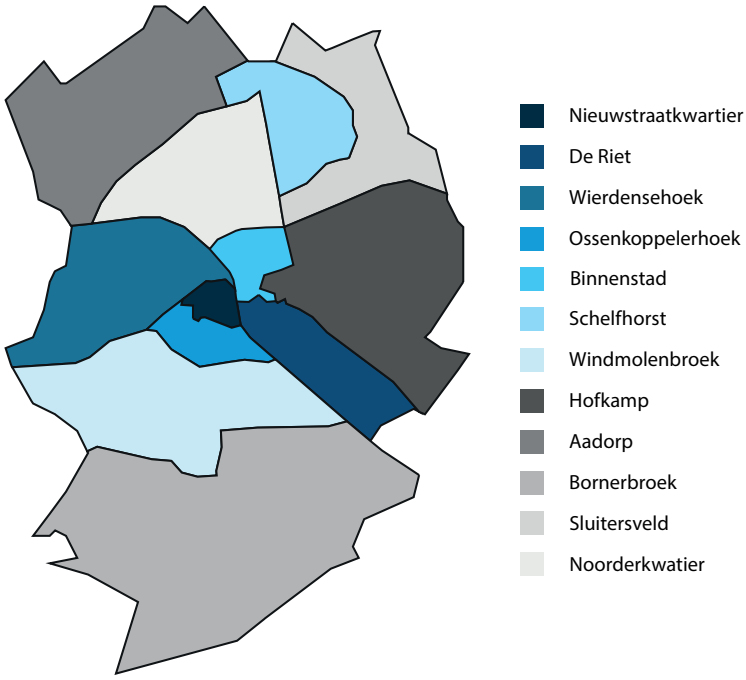
3.3.1 Kwetsbare wijken

De Wijkkompas 2021 en Veerkrachtkaart 2018 geven gezamenlijk een beeld van de huidige staat waar Almelose wijken zich bevinden op het gebied van veerkracht en urgentie tot aanpak. Dit wordt gebaseerd op verschillende indicatoren: leefbaarheid (meldingen openbare ruimte en woonduur), veiligheid (onveiligheid door criminaliteit, drugsoverlast en woninginbraken), gezondheid en welzijn (jeugdzorg en wmo), duurzaamheid (elektriciteitsgebruik en gasverbruik) en arbeid en inkomen (huishouden laag inkomen, kinderen in armoede en uitkeringen). Hieruit blijkt in welke wijken meer dan gemiddeld problematiek met betrekking tot de jeugd voorkomt. In deze paragraaf wordt de top vijf wijken beschreven die door de Wijkkompas en Veerkrachtkaart worden aangemerkt als meest urgent voor het realiseren van een aanpak.[10]

- Het meest urgent is de wijk **Nieuwstraatkwartier**. Er is veel sprake van ondermijning, waarbij onder andere drugsoverlast een grote rol speelt. Een meerderheid van de bewoners van de wijk is laagopgeleid en heeft een lage inkomenspositie. Er is sprake van overerfbare- en energiearmoede[11] waardoor veel kinderen opgroeien in armoede. Dit maakt dat er ook een grote vraag is naar jeugdzorg. Over het algemeen is de veerkracht van de bewoners erg laag, zowel op sociaal, economisch als fysiek gebied. De veiligheidspartners[12] waaronder de gemeente, de politie en zorginstellingen, geven aan dat er 'aandacht moet zijn voor de moeder die de verbinding is tussen de werkende huidige generatie en kinderen van de toekomst' en voor 'het veranderen van de overtuiging dat wanneer je voor een dubbeltje bent geboren, nooit een kwartje zou worden'.
- Opvolgend aan de wijk Nieuwstraatkwartier is de wijk **De Riet**. De grootste uitdaging in deze wijk ligt op het gebied van armoede; deze lijkt van generatie tot generatie over te gaan waarbij bewoners kampen met schulden en kinderen opgroeien in armoede. Er is ook een grote sociale hulpvraag, waaronder kwesties zoals overmatig drank- en drugsgebruik. Veel bewoners ervaren hier dan ook overlast van. De wijk kent bovendien veel oude woningen met een slechte isolatie, wat de oorzaak is voor confrontatie met energiearmoede.
- In **Wierdensehoek** wonen – net zoals in de wijken hierboven beschreven - veel jongeren die opgroeien in kwetsbare huishoudens met een laag inkomen. Ook hier lijkt sprake te zijn van overerving van armoede, alcohol- en drugsproblematiek en is een grote zorgvraag. In verschillende delen van de wijk ervaren bewoners overlast door vormen van overbewoning en begeleid wonen.

- Ook in **Ossenkoppelerhoek** is er sprake van soortgelijke problematiek als beschreven bij de voorgaande wijken. De wijk kent een concentratie van kwetsbare huishoudens en kinderen groeien op in armoede. Wederom is de vraag naar jeugdzorg groot. Er wordt ook drugsoverlast ervaren en er vinden incidenten plaats met personen met verward gedrag, wat leidt tot een groot onveiligheidsgevoel. De samenwerkingspartners zien dat bewoners van de wijk in overlevingsstand staan.
- Hoewel de **Binnenstad** niet als meest urgent wordt aangemerkt, liggen er wel degelijk uitdagingen voor de gemeente Almelo en haar samenwerkingspartners. Met name op het gebied van leefbaarheid en veiligheid ervaren veel bewoners (drugs)overlast van onder ander hangjeugd. Bovendien lijkt de binnenstad een populaire woonplek voor kwetsbare bewoners. Veel hebben een uitkering als gevolg van een hoge werkloosheid en ook hier groeien kinderen op in armoede. De wijk wordt veelal gekenmerkt als weinig veerkrachtig met veel problematiek. Bekend bij de partners is dat veel kinderen in de wijk uit instabiele thuissituaties komen en daardoor niet krijgen wat zij nodig hebben.

Figuur 2 – wijkindeling van de gemeente Almelo en de top-wijken (in blauw) waarop een aanpak vereist is

Niet genoemd als top vijf urgente wijken, maar waar wel specifiek jeugdproblematiek voorkomt zijn de wijken Schelfhorst en Windmolenbroek. In **Schelfhorst** lijkt de inrichting van de wijk – welke uit veel donkere en onoverzichtelijke plekken bestaat – jeugdgroepen uit te nodigen om te gaan rondhangen. In **Windmolenbroek** is bekend dat er verschillende plekken zijn waar groepen jongeren samenkomen en niet zelden de oorzaak zijn voor geluidsoverlast, zwerfafval en vernieling. Kortom: uit de verschillende wijkbeschrijvingen blijkt dat er in zekere mate een onveilige of onstabiele omgeving is voor jongeren om op te groeien. Veelvoorkomende problematiek is (overerving van) armoede en drugsoverlast.

3.3.2 Hoog-risicojongeren en hun hotspots

Het dashboard ZoO geeft meer specifieke informatie over het percentage hoog-risicojongeren per wijk. Het gaat dan om een verzameling aan indicatoren die aangeven welke jongeren kans lopen om in de (drugs)criminaliteit te belanden. Dit is gebaseerd op gemeten factoren zoals een eerdere verdenking van een strafbaar feit, leeftijd, het mannelijk geslacht, verdachte familieleden en de woningwaarde van de buurt. Wanneer we kijken naar Almelo als stad, scoort deze – zoals eerder is gegeven – relatief hoog in vergelijking met de rest van Nederland. Vijf procent, ofwel 700 jongeren, is gekenmerkt als hoog-risicogeval. De 700 jongeren zijn als volgt verdeeld over de verschillende wijken:

Tabel 2. Aandeel hoog-risicojongeren per Almelose wijk[13]

Wijk	Aantal jongeren	Aandeel (%)
Binnenstad	80	11%
De Riet	90	6,8%
Wierdensehoek	70	5,7%
Ossenkoppelerhoek	70	5,4%
Schelfhorst	110	5,3%
Noorderkwartier	60	5,3%
Sluitersveld	60	5,2%
Nieuwstraatkwartier	30	4,6%
Windmolenbroek	110	3,4%
Hofkamp	20	2,6%
Aadorp	Onbekend	Onbekend
Bornerbroek	Onbekend	Onbekend

Verder is deze doelgroep verspreid over de rest van de gemeente; van de wijken Aadorp en Bornerbroek zijn echter geen cijfers bekend. De top 5 meest urgente wijken uit de vorige paragraaf komen grotendeels overeen met de top 5 wijken met het grootste aandeel hoog-risicojongeren.

Vanuit de media-analyse komen er meer gedetailleerde plekken naar voren waar jongeren (in groepen) zorgen voor overlast; ook wel hotspots genoemd. In 2019 was een veelvoorkomende plek van overlastgevende jongeren rondom het **oude stadhuis** en in 2020 werden er – in een gezamenlijke actie van politie en boa's – jongeren aangehouden en bekeurd in **winkelcentrum** Schelfhorst voor aanhoudende overlast. Verder wordt de **Weezebeeksingel** in de wijk Windemolenbroek genoemd als plek waar straatraces worden gehouden en wordt er in de buurt **Aalderinkshoek** (wijk Wierdensehoek) ook overlast door jeugd(groepen) ervaren. Ook komt het **Waagplein** meermaals terug als locatie waar een overlastgevende groep jongeren actief is. De omgeving waar de meeste meldingen over binnenkomen is het **centrum** van Almelo. Als laatst wordt nog het **Indiëstrand** (Costa Indië) genoemd als plek waar veel overlast van jongeren wordt ervaren.

3.4 De bestaande aanpak van jeugdcriminaliteit in Almelo

De gemeente Almelo doet veel om jeugdcriminaliteit in de stad aan te pakken. Binnen de aanpak ligt de focus op preventie, maar is er ook aandacht voor zorg en repressie. Jeugdcriminelen worden namelijk niet alleen gezien als dader, maar ook vaak als slachtoffer van een kwetsbare thuissituatie, schoolsituatie of gedragsproblematiek. De jeugdproblematiek vraagt daarom volgens de gemeente om een integrale aanpak met een goede verbinding tussen het sociaal- en veiligheidsdomein. De aanpak richt zich zowel op het individu in de groep, maar ook op het individu op school, werk en thuis, bij sport en het uitgaan. Door middel van vroegsignalering wordt (kwetsbare) jeugd in kaart gebracht en gemonitord. Hierdoor is er meer zicht op de jeugd(groepen) aan de voorkant en wilt de gemeente het afglijden van risicojongeren vroegtijdig voorkomen, in samenwerking met de partners in de keten.[14]

De ambities die de gemeente Almelo vermeldt in de aanpak van jeugdcriminaliteit zijn (1) het verbeteren van de informatie-uitwisseling tussen ketenpartners en (2) meer zicht krijgen op de lokale jeugd, met name kwetsbare jeugd en jongeren waarbij het risico bestaat dat ze van overlast afglijden naar criminaliteit. De gemeente wil voorkomen dat deze jongeren problemen krijgen en ervoor

zorgen dat ze op het rechte pad blijven. Hierop worden onder andere de volgende acties uitgevoerd:

- Regionaal is onder regie van de VRT/Platform Integrale Veiligheidszorg een programma Jeugd en Criminaliteit ontwikkeld, waar de gemeente Almelo intensief in participeert. Het programma is gericht op vroegsignalering, preventie, aanpak jeugdgroepen, intergenerationele problematiek, informatie gestuurd werken en interventiemogelijkheden om te voorkomen dat jeugd afglijdt richting criminaliteit. De opbrengst wordt gebruikt om de lokale aanpak voor risicojeugd te versterken.
- Een kwaliteitsslag maken met betrekking tot vroegsignalering; hierin dient de samenwerking met lokale ketenpartners te worden versterkt. Daarnaast wordt er aan de gerichte inzet van jongerenwerkers en schoolmaatschappelijk werk gedacht.
- De aanpak van kwetsbare jeugd nóg beter borgen in de lokale zorg- en veiligheidsstructuur. Bijvoorbeeld op het gebied van zorg, drang en dwang. Ook dient er beter gebruik te worden gemaakt van het Justitieel Overleg Risicojongeren (JOR) zodat er effectiever en nog eerder interventies ingezet kunnen worden.
- Continueren en versterken van de samenwerking met Halt. Halt geeft in het kader van preventie voorlichting aan jongeren over actuele thema's rondom jeugd en veiligheid. Daarnaast heeft Halt de wettelijke taak om strafbaar gedrag onder jongeren aan te pakken doormiddel van Halt-afdoeningen.

3.4.1 Jeugd en Veiligheid aanpak

In de eerst helft van 2022 is de gemeente Almelo begonnen met de aanpak 'Jeugd en Veiligheid'. Het hoofddoel van deze aanpak is om (kwetsbare) jeugd in Almelo veilig te kunnen laten opgroeien en de risico's op afglijden naar (ondermijnende) criminaliteit te verkleinen. Subdoelen van het project zijn:

- Inzicht verkrijgen in de risicofactoren die bijdragen aan het afglijden van kwetsbare jeugd naar criminele activiteiten;
- Inzicht verkrijgen in de omvang van het probleem (het in beeld krijgen welke jongeren kwetsbaar zijn, zowel individuen als groepen);
- Inzicht verkrijgen in welke interventies al plaatsvinden als het om ondersteuning van kwetsbare jeugd gaat (focus op het voorkomen van afglijden naar criminaliteit);
- Inzicht verkrijgen in een overzicht van mogelijke interventies die ingezet kunnen worden om de risico's te verkleinen dat jongeren in een onveilige

omgeving opgroeien, of afglijden naar criminaliteit (en dit tevens in een vroeg stadium signaleren);
- Procesafspraken maken over de inzet van interventies en de samenhang tussen de verschillende interventies; verantwoordelijkheden en regie toebedelen. Belangrijk onderdeel hierbij is het maken van afspraken over informatie-uitwisseling.

Bevindingen uit dit verkennende onderzoek kunnen gebruikt worden om een eerste stap te zetten in het behalen van de subdoelen.

Eindnoten

1. Bureau Beke & CCV, 2022.
2. Zicht op Ondermijning, 2021.
3. RTL Nieuws, 2022
4. De twintig indicatoren zijn als volgt: aanwezigheid hoog-risicobranches; bedrijven met opvallende kenmerken; ervaren overlast en onveiligheid; familienetwerken; hoog-risicojongeren; leegstaande panden waarvan eigenaar verdacht familielid heeft; meldingen ondermijnende criminaliteit bij Meld Misdaad Anoniem; mensenhandel; panden in bezit van veroordeelde eigenaar; problematische schulden; sociale samenhang; verdachte transacties; verdachten van ondermijnende delicten; veroordeeld voor drugsdelict; veroordeeld voor vermogensdelict; veroordeelde bedrijven, bestuurders of eigenaren; wapenhandel en woningen met verhoogd risico op een hennepkwekerij.
5. RTL Nieuws, 2022
6. Van Eijk & Matthijsse, 2020.
7. Bureau Beke & CCV, 2022.
8. Kindermonitor en Corona MG Jeugd, 2021
9. GGD Twente, 2022.
10. Kijk op de wijk, 2022.
11. Als huishoudens over een laag inkomen beschikken in combinatie met hoge energielasten dan wel een woning van energetisch onvoldoende kwaliteit.
12. De veiligheidspartners bestaan uit de gemeente Almelo, de politie, Openbaar Ministerie (OM), Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON), Platform Integrale Veiligheidszorg Twente (IVZ), zorginstellingen, woningcorporaties, inwoners en ondernemers

13 Zicht op Ondermijning, 2019.

14 Integraal Veiligheidsbeleid, 2020-2025.

4 Interviews met professionals

Met behulp van verschillende betrokken professionals is de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo (nog) meer inzichtelijk gemaakt. Medewerkers van de politie, bureau Halt, de gemeente, jongerenwerkers, gezinscoaching en zorgmedewerkers van middelbare scholen hebben toegelicht over waar bij hen de meeste zorgen liggen met betrekking tot de jeugd.

4.1 Risicofactoren en vormen van jeugdcriminaliteit

De professionals noemen unaniem dezelfde verschillende risicofactoren die leiden tot (multi)problematiek bij jongeren in Almelo. Deze problematieken kunnen zich uiten in overlastgevend en/of crimineel gedrag. In hoofdstuk 3 zijn meer algemene risicofactoren voor een crimineel pad kort toegelicht. In deze paragraaf worden de meer specifieke factoren die in Almelo een rol spelen benoemd door professionals, welke grofweg verdeeld zijn in vijf categorieën.

4.1.1 Risicofactoren

Sociale kwetsbaarheid

Veel gezinnen in Almelo bevinden zich in een sociaal kwetsbare situatie. Zo is er vaak sprake van intergenerationele problematiek zoals armoede, een licht verstandelijke beperking bij ouders en kinderen en relatieproblemen binnen het gezin. Professionals zien in deze sociale kwetsbaarheid een voedingsbodem voor crimineel gedrag. Voorbeelden hiervan zijn jongeren uit arme gezinnen die toch in de nieuwste, dure mode lopen en gadgets bezitten die zij onmogelijk van hun ouders kunnen krijgen. Professionals geven aan dat de jongeren heel statusgevoelig zijn en dure spullen willen bezitten om mee te kunnen doen met leeftijdsgenoten. Schulden bij jongeren lijken ook voor te komen.

Een (onder)steunende basis wordt veelal gezien als een beschermende factor die voorkomt dat jongeren in de criminaliteit belanden. Bovengenoemde factoren met betrekking tot de sociale kwetsbaarheid geeft aan dat deze beschermende factoren veelal ontbreken. Daar komt bij kijken dat risicofactoren zoals een licht verstandelijke beperking of schulden wel vaak een rol lijken te spelen bij de jeugd in Almelo.

Grootstedelijke problematiek

Professionals benoemen dat Almelo te maken heeft met grootstedelijke problematiek. Zo zien zij weinig gemengde wijken waar zowel koop als huurwoningen staan. In de kwetsbare wijken staan juist alleen maar sociale huurwoningen. In deze wijken heerst weinig zelf oplossend vermogen en zijn bewoners niet in staat elkaar te helpen. Professionals zien in deze wijken clusters van crimineel gedrag en armoede. Dit wordt soms overgedragen binnen families. Ook is er in deze wijken vaak sprake van een anti-overheidssentiment, polarisatie en sociale kwetsbaarheid. Bewoners weten niet waar ze met hun (zorg)vragen naartoe kunnen en rust er een stigma op hulpverlening.

Nasleep van corona

Vooral de professionals die betrokken zijn bij onderwijsinstellingen benoemen de nasleep van corona. Jongeren hebben door het thuiszitten tijdens de coronacrisis geen geduld en focus meer om lessen te volgen. Ze hebben een extreem korte spanningsboog en zien de waarde van onderwijs niet meer in. Professionals geven aan dat er veel gespijbeld wordt of dat jongeren wel op school zijn maar geen lessen volgen en dat steeds meer jongeren zonder diploma de middelbare school verlaten. Chronisch spijbelen is een belangrijke risicofactor voor afwijkend – waaronder overlastgevend en crimineel – gedrag.

Daarnaast zijn jongeren, volgens professionals, door de coronacrisis nog individualistischer geworden en hebben ze geen respect voor leraren of andere volwassenen die hen aanspreken op hun gedrag. Ook ouders lijken geen grip op hun kinderen te hebben, durven hen niet aan te spreken of praten het gedrag van hun kinderen goed.

Sociale media

Professionals benoemen de grote rol van sociale media in het leven van jongeren. Door wat jongeren zien bij influencers hebben zij een irreëel beeld van de wereld. Jongeren zijn gefocust op de status en dure producten die door deze influencers worden aangeprezen, jongeren streven dit ook na. Daarnaast is er bij professio-

nals weinig zicht op het online domein. Professionals op scholen en van jongerenwerk geven aan dat ruzies vaak in het online domein beginnen en in het fysieke domein tot uiting komen. Ook worden jongeren online gepest en lijkt het online domein een broedplaats voor criminaliteit.

Verveling

Tenslotte benoemen professionals verveling als reden voor overlastgevend en crimineel gedrag. Voor jongeren onder de 18 jaar zijn er weinig activiteiten in de gemeente Almelo. Daarnaast is alcohol tegenwoordig lastiger te verkrijgen dan drugs en in veel gevallen zijn drugs ook goedkoper. Dit kan dan weer leiden tot verslavingsproblematiek en rondhangen op straat en in keten.

4.1.2 Criminaliteitsvormen

Bovenstaande factoren spelen volgens de respondenten apart of in combinatie met elkaar een rol in de oorzaak van overlast of criminele activiteiten. De heersende problematieken baren de professionals zorgen. Zij zien namelijk steeds vaker dat de jeugd op jongere leeftijd al actief wordt in de criminaliteit (vanaf 10 jaar) en merken een verharding onder jongeren. Ook zien ze steeds zwaardere vormen van criminaliteit bij een steeds jongere doelgroep en lijkt de opbouw van de criminele carrière steeds sneller te verlopen. Jongeren zijn minder snel onder de indruk van crimineel gedrag. Professionals zien verschillende vormen van afwijkend, risicovol en crimineel gedrag:

- Het bezit van wapens, met name steekwapens en messen. Jongeren nemen vaak een mes mee als zij naar buiten gaan. Zij geven aan dat dit nodig is om zichzelf te verdedigen. Jongeren zijn minder snel onder de indruk van geweld; onaangepast gedrag is genormaliseerd.
- Gebruik van en handel in drugs. Ook de verkoop van vapes, energydrank en sigaretten (op scholen) zien professionals toenemen. Verder zijn er signalen dat jongeren worden ingezet als drugskoerier. De politie ziet tenslotte een verschuiving van de handel in wiet naar de handel in synthetische drugs. De pakkans bij drugshandel is overigens erg laag, waardoor er ook geen afschrikwekkende werking vanuit gaat. Drugs, vapes en andere handelswaar worden vaak online via social media besteld of verhandeld. Dit gebeurt naar verwachting via platforms zoals Snapchat of Instagram.
- Ook zijn er signalen van verschillende vormen van uitbuiting. Te denken valt aan het inzetten van jongeren als geldezels[1] of uitbuiting van meiden met name door naaktfoto's. Meerdere professionals zien zowel loverboys

als girls die meiden seksueel uitbuiten. Deze lijken al op scholen actief te zijn, soms door zichzelf voor te doen als medestudent.
- Jongeren zijn betrokken bij (winkel)diefstallen. Soms worden kinderen uit stelen gestuurd door ouders, vaak simpelweg uit armoede. Er is echter ook sprake van meer reguliere winkeldiefstal door de jeugd.
- Online criminaliteit is erg lastig om concreet te maken of uit te drukken in politiecijfers. Professionals zien deze vorm wel toenemen. Het kan gaan om online pesten, (seksuele) uitbuiting, online verkoop van illegale goederen of ruzies die online starten en escaleren in fysiek geweld. Eerder is genoemd dat er ook signalen zijn van cybercriminaliteit, maar ook hier ontbreekt het aan concrete informatie.

4.2 Omvang van jeugdcriminaliteit

De professionals schetsen over het algemeen hetzelfde beeld met betrekking tot de jeugdgroepen in Almelo. Vrijwel alle respondenten geven aan dat er eigenlijk geen sprake meer is van concrete jeugdgroepen zoals dat voorheen was. Een enkele uitzondering betreft een vaste kern van jongeren die actief is in de binnenstad; volgens een respondent veroorzaken zij overlast in de vorm van bedreigingen, vernielingen en diefstal.

4.2.1 Meer fluïde samenstelling

De jeugdgroepen in Almelo lijken een steeds meer fluïde samenstelling te hebben ten opzichte van traditionele jeugdgroepen. De respondenten duiden verschillende oorzaken die deze fluïde samenstellingen onderbouwen.

Een oorzaak die meerdere respondenten zien in het ontstaan van fluïde jeugdgroepen is de opvang van (problematische)jeugd in Almelo. Omdat Almelo de enige stad in de omgeving is die zwaardere zorg biedt aan (problematische) jeugd, worden jongeren vanuit andere steden bij zorginstellingen in Almelo opgenomen. Een wijkcoach geeft aan dat het dan vooral gaat om doelgroepen die een behoorlijk dossier hebben. Soms gaat het dan om jongeren die zich in criminele groepen bevinden. Logischerwijs zorgt dit voor een vermenging van jongeren uit meerdere steden in Almelo, maar zorgt dit er ook voor dat jongeren uit Almelo oppoppen in andere steden.

Sociale media spelen een grote rol in de connectie tussen jongeren en daarmee ook in de oorzaak van fluïde samenstellingen van jeugdgroepen. Het is niet alleen makkelijk voor jongeren om met elkaar in contact te komen ongeacht woonplaats, maar maakt ook veel verschuivingen mogelijk tussen al 'bestaande

groepen'. Sociale media faciliteert daarmee het ontstaan van de gemende samenstellingen. Bovendien zorgt sociale media er voor – zoals in de vorige paragraaf ook aan bod is gekomen – dat het zicht op de jeugd minder wordt. Waar voorheen groepen herkenbaar waren door bijvoorbeeld het samen hangen op straat, is dat nu minder duidelijk te zien. Volgens een respondent is het zicht op de kopstukken dan ook onduidelijk, mede door het gebrek aan capaciteit bij sommige samenwerkingspartners. De blinde vlek wordt daardoor in stand gehouden.

Een duidelijk signaal die professionals zien is de deelname van meiden in de overlastgevende dan wel problematische jeugdgroepen. Waar vooral eerst jongens deel uitmaakten van de meer opvallende jeugd in Almelo, is tegenwoordig ook meer sprake van meiden die voor overlast zorgen en onderdeel uitmaken van de risicovolle jeugd. Voor een deel gaat het dan om een groepje meiden met een vaste kern die volgens een respondent het leven van winkeliers zuur maken. In de vorige paragraaf is ook toegelicht dat meiden meer kwetsbaar lijken te worden in het kader van uitbuiting. Een respondent geeft aan dat er met regelmaat een groep oudere jongens met scooters en auto's wordt gezien waar meerdere meiden zich tussen mengen. Daar was voorheen minder of zelfs geen sprake van.

Ondanks dat alle professionals het gegeven van een meer fluïde samenstelling onderschrijven, signaleren respondenten uit de onderwijssector een tweedeling tussen jongeren op twee gebieden. Eén daarvan is het onderwijsniveau van de jongere. Zo noemt een respondent het verschil tussen vmbo-leerlingen en havo/vwo-leerlingen. Deze respondent ziet dat op vmbo-niveau meer sprake is van uitdagen en het uiten van fysiek geweld, waar op havo/vwo niveau meer sprake lijkt te zijn van het gebruik van sociale media, zoals online pesten. Meerdere respondenten geven aan dat over het algemeen de problematische jeugd een vmbo-niveau heeft. Een professional signaleert dat er tussen de verschillende onderwijsniveaus op een ander level geacteerd wordt en dat deze meldingen op lijken te lopen. Een ander gebied waarop professionals uit de onderwijssector een tweedeling zien is de woonplaats van de jongeren. Meer specifiek wordt er gedoeld op stadsjongeren versus plattelandsjongeren. Deze tweedeling lijkt een product te zijn van de coronacrisis, waarbij duidelijk is geworden dat deze groepen tegen elkaar schuren, wat soms leidt tot gevechten bij de schoolpoort. Deze tweedeling is niet rechtstreeks te vertalen naar de jeugdcriminaliteit in Almelo, maar is wel gesignaleerd door professionals.

4.2.2 Hotspots in Almelo

Ondanks dat veel professionals zien dat jongeren elkaar vaker in een online omgeving treffen, is er wel sprake van een aantal wijken waar in meerdere mate

sprake is van jeugdproblematiek/jeugdcriminaliteit. Daarbij geven professionals ook concrete plekken aan waar de jeugd zich vaak ophoudt; de hotspots. De wijken die de professionals noemen komen overeen met de gegevens uit de databank Zicht op Ondermijning:

- Het centrum ofwel de binnenstad: specifiek de Coop, De Galerij aan de kant van de Koornmarkt, het Amaliaplein, de Bakker Bart en het stukje aan het water bij Café België.
- Wijken: de Riet, Wierdense Hoek (buurt Aalderingshoek en Kerkelanden, specifiek de voetbalkooi), Ossenkoppelerhoek, Schelfhorst (het winkelcentrum en de skatebaan), Sluitersveld, Nieuwstraatkwartier, Windmolenbroek en Rumerselanden.

Over het algemeen constateren de respondenten dat jeugdproblematiek en jeugdcriminaliteit verspreid is over de hele stad en dat dit dan ook dusdanig zichtbaar is. Slechts vier wijken (Noorderkwartier, Hofkamp, Bornerbroek en Aadorp) in Almelo zijn niet concreet benoemd door de professionals als plaats waar de jeugd zich veel ophoudt.

4.3 Aandachtspunten bij aanpak jeugdcriminaliteit en samenwerking

Zoals de gemeente Almelo zelf aangeeft in haar ambities in de 'Jeugd en Veiligheid'-aanpak is het een doel om meer zicht krijgen op de lokale jeugd, met name kwetsbare jeugd en jeugd waarbij het risico bestaat dat ze van overlast afglijden naar criminaliteit. Het ontbreekt echter aan de concrete cijfers om de (vormen van) jeugdcriminaliteit meer inzichtelijk te kunnen maken en daarnaar te kunnen handelen. Verschillende redenen liggen hieraan ten grondslag.

Hoewel de respondenten meerdere signalen aandragen voor jeugdcriminaliteit, blijft het zicht troebel. Het online domein c.q. sociale media speelt daar een rol in. Er zijn wel vermoedens (zie paragraaf criminaliteitsvormen), maar vooralsnog ontbreekt het aan middelen, capaciteit en training om een duidelijk beeld te krijgen van de onlinewereld. De ontwikkelingen die online en daarmee veelal onzichtbaar plaatsvinden zijn volgens de respondenten dan ook een groot dreigement voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. De vraag die door de professionals wordt gesteld is: hoe koppel je de onlinewereld aan de fysieke wereld? Het is op het moment niet duidelijk of deze koppeling überhaupt te maken is, of dat er sprake is van een verschuiving.

Een ander aandachtspunt dat de professionals noemen is de focus van de huidige aanpak van jeugdcriminaliteit. Op het moment wordt in de aanpak vooral aandacht besteed aan veiligheid, maar volgens meerdere respondenten wordt daar vooral aan de repressieve kant op ingezet. Zo geven respondenten van de politie aan dat zij tijdens het vroegsignaleringsoverleg de hoofdleverancier lijken te zijn van casussen. Er wordt gesteld dat als de politie casussen moet aanleveren bij een vroegsignaleringsoverleg, er al meerdere stations zijn gemist en er geen sprake meer is van vroegsignalering. De gemeente geeft dan ook zelf in haar ambities aan een kwaliteitsslag te willen maken met betrekking tot dit overleg. Medewerkers van de gemeente geven aan dat de problematiek rondom jeugd veel zorggerelateerde elementen bevat. Denk hierbij aan de sociaal zwakke status van veel jongeren in Almelo. Zeker als het gaat om preventie kan er volgens de respondenten meer aandacht besteed worden aan deze zorgelementen. Ook is er weinig tot geen forensische zorg aanwezig in de gemeente Almelo waardoor er gaten vallen in de repressieve aanpak. Daarbij geven sommige professionals aan dat er onvoldoende differentiërende interventies zijn voor jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. De zogenaamde toolbox voor de aanpak lijkt te beperkt. Wanneer er wel sprake is van een goedwerkend initiatief (zoals REBOUND), wordt deze uiteindelijk stopgezet. De professionals schrijven dit toe aan bezuinigingen.

Bovendien laten meerdere respondenten weten dat het vooralsnog niet altijd duidelijk is wie verantwoordelijk is voor de aanpak. Het ontbreekt aan een partij die een duidelijke regie neemt in de aanpak of het volledige overzicht van de verschillende interventies heeft. Ondanks dat deze thema's in de subdoelen van de 'Jeugd en Veiligheid'-aanpak worden genoemd (zie 3.4.1), lijkt het dat er tot op heden nog geen duidelijke (proces)afspraken gemaakt zijn. Sommige lijnen – zowel intern bij de samenwerkingspartners als daartussen – lopen niet optimaal. Er is sprake van 'eilandjes'. Er lopen veel verschillende programma's en pilots voor de aanpak van jeugdcriminaliteit, maar volgens de respondenten ontbreekt het aan de verbinding daartussen. Duidelijk is dat alle samenwerkingspartners hetzelfde doel hebben, maar vooralsnog lijkt iedereen daar op een andere manier te willen komen. Kortom: volgens de respondenten ontbreekt aan een integrale visie. Het valt de onderzoekers dan ook op dat sommige gesprekken professionals bij elkaar brengt die veel aan elkaar lijken te hebben, maar nog nooit eerder contact hebben gehad.

Het laatste punt lijkt te zitten in het vertrouwen tussen de verschillende veiligheidspartners. Hoewel door de respondenten wordt benoemd dat de samenwerking over het algemeen goed gaat, blijkt dat het delen van informatie vooral

afhankelijk is van de mate van vertrouwen en is daarmee erg persoonsafhankelijk. De gemeente geeft dan ook in haar ambities aan om de informatie-uitwisseling tussen ketenpartners te verbeteren. Informeel contact lijkt erg belangrijk in de samenwerking, maar daar ontbreekt het op het moment aan door een gebrek aan capaciteit en financiën. Soms wordt bepaalde informatie niet met elkaar gedeeld vanwege het risico dat het vertrouwen van de jeugd wordt geschaad, of is er een vermoeden dat er niet transparant wordt gemeld over de problematiek vanwege de mogelijk negatieve impact daarvan op de beeldvorming. Op het moment is de gemeente Almelo bezig met het opstellen van een convenant om het delen van informatie juridisch makkelijker te maken.

Eindnoten

1. Een geldezel (ook wel katvanger of money mule genoemd) is een persoon die geronseld wordt door criminelen om bankgegevens zoals een pincode of betaalpas af te staan. Dit doen zij vaak in ruil voor betaling. Criminelen gebruiken deze methode om bijvoorbeeld gestolen geld weg te sluizen.

5 Conclusie en aanbevelingen

Om een indruk te geven van de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo is een media-analyse uitgevoerd, zijn bestaande rapportages geanalyseerd, zijn relevante databases bekeken en zijn groepsgesprekken gevoerd met meerdere professionals. Medewerkers van de politie, bureau Halt, de gemeente Almelo en scholen, jongerenwerkers van Avedan, (jeugd)boa's en gezinscoaching hebben nader inzicht gegeven in de jeugd- en jongerencriminaliteit in Almelo. Ook hebben zij aangegeven wat de belangrijkste thema's zijn om in de aanpak op te investeren. De uitkomsten van dit onderzoek geven daarom inzicht in zowel de aanpak van de problematiek als in de mogelijkheden voor het nader in beeld brengen daarvan. De volgende vragen staan centraal in dit verkennende onderzoek:

1. *Wat is er bekend over de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo?*

2. *Wat zijn de belangrijkste thema's (in de aanpak) om als gemeente samen met haar veiligheidspartners op te investeren?*

5.1 De omvang en aard van jeugdcriminaliteit

Er zijn meerdere risicofactoren in de gemeente Almelo die van invloed zijn op (het gedrag van) de jeugd die mogelijk leiden tot criminele activiteiten. Jongeren groeien vaak op in sociaal kwetsbare huishoudens. Er is onder andere sprake van relatieproblemen en intergenerationele problematiek zoals armoede, schulden of zelfs criminele activiteiten. Vaak komt ook een licht verstandelijke beperking voor, zowel bij ouders als kinderen. De coronapandemie heeft een grote invloed gehad op de jeugd tijdens een cruciale ontwikkelingsperiode en een versterkende

rol gespeeld in een al overheersende individualistisch- en anti-overheidssentiment. Jongeren zien de waarde van het onderwijs minder of niet meer in, zijn erg statusgevoelig en krijgen een onrealistisch beeld van het leven door sociale media. Bovendien speelt sociale media een grote rol in het leven van de jeugd. Vaak ontkiemen ruzies in het online domein en escaleren in de fysieke wereld of wordt sociale media ingezet voor eigen handeltjes. Dit varieert van handel in vapes tot drugs. Laatstgenoemde speelt ook een rol in het leven van de jongeren, mede doordat zij een zekere mate van verveling ervaren in de stad. Doordat er niet veel vermaak lijkt te zijn voor jongeren onder de 18 jaar oud, is drugsgebruik volgens de professionals een gemakkelijk alternatief. Niet alleen is het gemakkelijker om te kopen dan alcohol, maar is het tegenwoordig ook (soms) goedkoper. Dit verhoogt de kans op verslavingsproblematiek, maar ook op overlast in de stad.

De verwachting is dat de genoemde risicofactoren/multi-problematiek (in combinatie met elkaar) de deuren opent naar het criminele pad. Ondanks dat het ontbreekt aan concrete cijfers, benoemen de professionals signalen te zien van de volgende vormen van criminaliteit:

- Het dragen van wapens, voornamelijk messen;
- Gebruik van en handel in drugs of andere handelswaren (vapes);
- Jongeren worden ingezet als drugskoerier;
- Uitbuiting van jongeren: inzetten van jongeren als geldezels, of uitbuiting van meiden met name door naaktfoto's;
- Diefstal;
- Online criminaliteit.

Specifieke (criminele) jeugdgroepen zien de professionals niet. Veel jongeren lijken zich op te houden in fluïde samenstellingen. Onbekend blijft wat de echte kopstukken zijn en welke invloed zij hebben op de jongeren in Almelo. Doordat probleemjeugd vanuit omliggende steden wordt opgevangen in Almelo, is vermenging van de Almelose jeugd met jongeren uit andere steden niet ondenkbaar. Een duidelijke ontwikkeling die de professionals weten te duiden is de toename van problematisch gedrag van meiden; steeds vaker worden meiden gesignaleerd in overlastgevende ofwel problematische jeugdgroepen. Maar doordat de groepen geen duidelijke contouren hebben, blijft het moeilijk concreet antwoord te geven op de vraag wat de omvang is van jeugdcriminaliteit in Almelo. Dit zal in een vervolgonderzoek nader in beeld gebracht kunnen worden. Wel is duidelijk dat de jeugd zich ophoudt op verschillende plekken in de stad, zowel in het centrum als de woonwijken. In de binnenstad zijn de Coop, De Galerij aan

de kant van de Koornmarkt, het Amaliaplein, de Bakker Bart, het Waagplein en het stukje aan het water bij Café België plekken waar jongeren rondhangen. Ook het Indiëstrand is een plek waar veel overlast van jongeren wordt ervaren. De wijken de Riet, Wierdensehoek, specifiek de buurt Aalderinkshoek, Ossenkoppelerhoek, Schelfhorst, Sluitersveld, Nieuwstraatkwartier, Windmolenbroek en Rumerselanden zijn ook plekken waar hoog-risicojongeren actief en/of woonachtig zijn.

Op basis van dit oriënterende vooronderzoek zijn een paar thema's naar voren gekomen waarop de gemeente en haar veiligheidspartners in elk geval op in kunnen zetten in de aanpak voor jeugdproblematiek/criminaliteit.

5.2 Belangrijkste thema's en aanbevelingen

De gemeente Almelo doet al veel in de aanpak van jeugdcriminaliteit. Er is aandacht voor zorg, preventie en repressie in de vorm van verschillende interventies en pilots. In de aanpak staat centraal dat een jongere niet alleen dader kan zijn in de context van criminaliteit, maar ook vaak slachtoffer is. De gemeente heeft daarom een integrale aanpak die zich richt op het individu in de verschillende contexten. In dat kader worden er meerdere acties uitgevoerd. Bovendien is de gemeente in 2022 gestart met de aanpak 'Jeugd en Veiligheid'. De hoofddoelen van de aanpak zijn dat jongeren veilig kunnen opgroeien in Almelo en de risico's voor afglijden naar criminaliteit te verkleinen. In het kader van de aanpak, noemen de professionals tijdens de interviews drie hoofdthema's waar (extra) op moet worden ingezet. Het betreft preventie, kwetsbare gezinnen en samenwerking tussen veiligheidspartners.

Op het gebied van **preventie** vindt het vroegsignaleringsoverleg plaats; dit overleg is tijdelijk gestaakt, maar is inmiddels weer hervat. Belangrijk hierbij is om de focus te behouden op vroege zorgsignalen en deze te delen. Professionals geven aan dat in dit overleg vooral casussen worden besproken die al geëscaleerd zijn en waarbij politie betrokken is. Een dergelijk casusoverleg is zeker noodzakelijk, maar deelt niet hetzelfde doel als van een vroegsingnaleringsoverleg. Om te kunnen voorzien in de organisatie van beide typen overleggen, is het belangrijk om aan de voorkant te bepalen welke partijen er aan tafel moeten zitten. Het vroegsignaleringsoverleg zou zich enkel moeten richten op het signaleren van zorgsignalen en signalen van jeugdcriminaliteit. Scholen en jongerenwerk spelen hierin een cruciale rol omdat zij veel contact hebben met en zicht hebben op de jongeren. Jeugdwerkers, leraren en andere professionals kunnen getraind worden in het herkennen van deze signalen en moeten weten waar zij deze signalen of

casussen bespreekbaar kunnen maken. De gemeente zou de regie kunnen nemen in het faciliteren en voorzitten van deze overleggen en zou kunnen fungeren als aanspreekpunt.

Professionals benoemen in de interviews dat veel jongeren in Almelo opgroeien in **kwetsbare gezinnen**. Een aanpak op alleen de jongere zelf lijkt dan maar beperkt effect te hebben of vooral aan de repressieve kant te zitten. Veel professionals geven aan dat een deel van het criminele gedrag voortkomt uit de kwetsbare positie, bijvoorbeeld armoede binnen het gezin. Het hele systeem rondom de jongere zou daarom meegenomen kunnen worden in de aanpak. Volgens de professionals zou de basis eerst op orde gebracht moeten worden. Denk hierbij aan aanpak van schulden, werk en/of wonen. Zeker in kwetsbare gezinnen stuiten professionals op wantrouwen en anti-overheidssentimenten. Dit staat goede hulp voor jongeren en hun gezinnen in de weg. Dit vraagt om maatwerk en het verkleinen van de stap naar overheidshulp.

Tot slot is de **samenwerking** tussen professionals en veiligheidspartners een thema dat aandacht nodig heeft. Er lopen veel (tijdelijke) projecten en aanpakken, maar het lijkt te ontbreken aan regie en overzicht. Daarnaast rust de informatiedeling op dit moment nog op persoonsafhankelijk contact. De gemeente is op het moment van schrijven bezig met het opstellen van een convenant. Naast dit convenant is er behoefte aan duidelijke werkafspraken en een gezamenlijke visie. Professionals geven ook aan dat de samenwerking lijdt onder capaciteitsgebrek. Door hoge werkdruk en beperkte capaciteit richten professionals zich vooral op de eigen organisatie en het eigen proces. Zo blijft er geen tijd over voor breder overleg.

Aanbevelingen

Kortom zijn de volgende aanbevelingen op deze thema's geformuleerd:

- Trek een duidelijke scheidslijn tussen vroege (zorg)signalen en lopende casuïstiek. Investeer in het herkennen van deze signalen door professionals.
- Investeer in methoden om de stap naar overheidshulp te verkleinen.
- Investeer in het complete kwetsbare gezin om de aanpak op een jongere te verrijken.
- Beleg de regie en het overzicht over aanpakken en projecten bij een partij, bijvoorbeeld de gemeente, zodat er overzicht ontstaat.
- Stel – naast het convenant – werkafspraken en een gezamenlijke visie op.
- Investeer in capaciteit om samenwerking naar een hoger niveau te tillen.

5.2.1 Vervolgonderzoek

Om jeugdcriminaliteit nader in beeld te kunnen brengen wordt geadviseerd vervolgonderzoek uit te voeren. Onderhavig onderzoek geeft een eerste beeld van de jeugdcriminaliteit in Almelo, maar vooralsnog blijft het bij vermoedens en signalen en is er geen sprake van een cijfermatige onderbouwing van de problematiek. Doordat de jeugdgroepen veelal uit een gemengde samenstelling bestaat, is onbekend wie de kopstukken zijn in Almelo en ontbreekt het aan het zicht op de jongeren uit andere gemeenten of de invloed daarvan op de Almelose jeugd. Ook blijft onduidelijk wie een rol spelen in de opzet van de criminele carrière van de jongeren in Almelo. Er wordt daarom geadviseerd om een verdiepend onderzoek uit te voeren waarbij de nadruk ligt op de invloed van criminele netwerken in de stad.

In een criminele netwerkanalyse onderscheiden we op basis van empirisch onderzoek vijf typen plegers binnen criminele netwerken. Dit zijn 1) criminele *locals*, 2) de jonge aanwas, 3) de *rising stars*, 4) de harde kern en 5) de *facilitators*.[1] Er wordt kort een beschrijving gegeven van elk type pleger:

1. De **criminele *locals*** hebben een beperkte actieradius en zijn vaak oudere, lokale veelplegers. In het kader van intergenerationele criminaliteit in Almelo is dit een interessante groep om nader te bekijken.
2. De **harde kern** bestaat uit beroepscriminelen met een verzameling aan antecedenten en een grote actieradius. Zij zijn vaak bovenlokaal actief.
3. De ***rising stars*** zijn het lokale aanstormende crimineel talent, waarbij de verwachting is dat leden van deze groep zich doorontwikkelen naar de criminele harde kern. De groep is in deze fase nog redelijk zichtbaar in het publiek domein, maar valt tussen wal en schip: '*ze zijn vaak te groot voor de wijkagent en te klein voor de recherche*'.[2]
4. De **jonge aanwas** zijn jongeren die door professionals worden gezien als risicogroep en zich na het veroorzaken van overlast schuldig maken aan meer ernstige delicten zoals bedreiging, woninginbraak, straatroof of overvallen. In Almelo lijkt de probleemjeugd van het moment zich vooral in deze groep te bevinden. Jonge aanwas claimen een straat of buurt als 'domein', voelen zich heer en meester in de wijk en intimideren of bedreigen bewoners die zich hierbij niet neer wensen te leggen; een herkenbaar fenomeen onder de jeugd in Almelo.
5. De laatste groep zijn de ***facilitators***, wie vooral ondersteuning bieden aan personen in het criminele circuit. Te denken valt aan helers, vaders uit criminele families of geldezels. Het gaat dan vaak niet meer om jeugdige

criminelen, maar zijn wel van invloed daarop. Op basis van het verkennende onderzoek lijkt ook deze groep aanwezig te zijn in Almelo.

6. Om dit onderscheid te kunnen maken in deze type plegers zijn aspecten zoals antecedenten, de positie in het netwerk, de leeftijd en actieradius bepalend. Hoe dan ook spelen netwerken een cruciale rol in het verloop van het criminele pad. Naast de vijf typen plegers, wordt aanvullend ingegaan op een groep die we 'next generation' noemen. Deze groep is onder de achttien jaar oud en behoort nog niet tot het netwerk dat in beeld wordt gebracht, maar schuurt daar wel tegen aan. In het kader van preventie is het van belang om aandacht te besteden aan de leden van de ***next generation*** die woonachtig zijn in de gemeente. Indien gewenst, zal Bureau Beke een onderzoeksvoorstel schrijven voor de genoemde criminele netwerkanalyse.

Eindnoten

1. Ferwerda et al., 2017.
2. Weijers, Ferwerda, & Roks, 2021.

Geraadpleegde bronnen

Almelo telt meeste jonge crimineeltjes: check je gemeente. (2019). Tubantia.nl. https://www.tubantia.nl/regio/almelo-telt-meeste-jonge-crimineeltjes-check-je-gemeente~a057137a/

Ankoné, J. (2022). Beveiligingsbedrijf: jeugdkentregels bij het uitgaan niet meer. Tubantia. https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=a6f4b0c8-0338-484b-b008-29e9b689eae3&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A65BX-FG21-DYRY-X3DY-00000-00&pdcontentcomponentid=258884&pdteaserkey=sr4&pditab=allpods&ecomp=zbzyk&earg=sr4&prid=dde9ffa1-3a58-4216-9b06-9ffcd54461b7

Boesveld, J. (2020). Politie omsingelt winkelcentrum Schelfhorst in Almelo: tien jongeren aangehouden. Tubantia. https://www.tubantia.nl/almelo-e-o/politie-omsingelt-winkelcentrum-schelfhorst-in-almelo-tien-jongeren-aangehouden~a05e4f1e/

Bouwhuis, H. (2021). Beveiliger bij verzorgingstehuis gemolesteerd door jongeren in Almelo; 'Ineens begonnen ze te schoppen en te slaan'. Tubantia. https://www.destentor.nl/almelo/beveiliger-bij-verzorgingshuis-gemolesteerd-door-jongeren-ineens-begonnen-ze-te-schoppen-en-te-slaan~a87a1e32/d1a13d7e513d

Bouwhuis, H. (2022). 'Criminaliteit loont niet, haal diploma'. Tubantia. https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=5ba28807-1370-47adac77-9e1b01b4509f&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A65F2-2WK1-JC8X-60NP-00000-00&pdcontentcomponentid=258884&pdteaserkey=sr0&pditab=allpods&ecomp=zbzyk&earg=sr0&prid=7f7ad52c-dbce-446d-8d16-8b584bf18e76

Broersma, M. (2020). Onrustige jongen (15) op station Deventer betrapt met wapens in broek. Algemeen Dagblad. https://www.ad.nl/deventer/onrustige-jongen-15-op-station-deventer-betrapt-met-wapens-in-broek~a40590a6/

Brok, H. (2021). Hondenveldje blijkt iets te veel in trek. Tubantia. https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=97f1d168-48fc-4998-9b8c-1d2c184a8aa9&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A6248-Y0K1-JC8X-64GT-00000-00&pdcontentcomponentid=258884&pdteaserkey=sr141&pditab=allpods&ecomp=-xmyk&earg=sr141&prid=86bcbc40-3e5c-43e1-ad17-d1a13d7e513d

Brummelhuis, E. (2021). Overvallers op Twentse tankstations zijn jong en 'niet bepaald slim'. Tubantia. https://www.tubantia.nl/enschede/overvallers-op-twentse-tankstations-zijn-jong-en-niet-bepaald-slim~a64f6eb7/

Bureau Beke, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. (2022). Aanpak risicojeugd en jeugdgroepen. Houd jongeren uit de georganiseerde criminaliteit. https://wegwijzerjeugdenveiligheid.nl/fileadmin/user_upload/Bestanden/Onderwerpen/Jeugdcriminaliteit/CCV220713_J_V_Houd_jongeren_uit_criminaliteit.pdf

De Jong, J. D. (2022). Jongerenwerk voor de '2%'. Over 'wat werkt' en 'wie werkt' in jongerenwerk om recidive te voorkomen en sociale problematiek te verminderen. https://www.hsleiden.nl/binaries/content/assets/hsl/lectoraten/aanpak-jeugdcriminaliteit/jongerenwerk-voor-de-2-procent-jan-dirk-de-jong-hogeschool-leiden-31-10-2022.pdf

De Kleine, J. (2020). Alcohol drinken op straat in Almelo? Dan ben je zwaar aan de beurt. Algemeen Dagblad. https://www.tubantia.nl/almelo/alcohol-drinken-op-straat-in-almelo-dan-ben-je-zwaar-aan-de-beurt~ad0744f3/

De Kleine, J. (2020). Drugscriminaliteit in Almelo daalt maar aantal woninginbraken stijgt stevig. Tubantia. https://www.tubantia.nl/almelo/drugscriminaliteit-in-almelo-daalt-maar-aantal-woninginbraken-stijgt-stevig~a55d7079/102121390/

De Kleine, J. (2021). Overlast op Waagplein in Almelo maakt ondernemers en bewoners stapelgek: 'Elke ochtend eigeel op de ruiten'. Tubantia. https://www.tubantia.nl/almelo/overlast-op-waagplein-in-almelo-maakt-ondernemers-en-bewoners-stapelgek-elke-ochtend-eigeel-op-de-ruiten~a0d05867/#:~:text=inzet%20Martijn%20Viskaal)-,Overlast%20op%20Waagplein%20in%20Almelo%20maakt%20ondernemers%20en%20bewoners%20stapelgek,vrijwel%20dagelijks%20het%20leven%20zuur.

Ferwerda, H., Jakobs, J., & Beke, Balthazar, B. (1996). Signalen voor toekomstig crimineel gedrag. Strafbureau informatie, Voorlichting en Publiciteit. Dienst preventie, Jeugdbescherming en Reclassering. Ministerie van justitie. https://bureaubeke.nl/publicaties/signalen_voor_toekomstig_crimineel_gedrag/

Goorhuis, W. (2019). Hangjongeren zorgen voor overlast en onveilig gevoel bij oude stadhuis in Almelo. Tubantia. https://www.tubantia.nl/almelo/hangjongeren-zorgen-voor-overlast-en-onveilig-gevoel-bij-oude-stadhuis-in-almelo~afof64ce/

Integraal Veiligheidsbeleid. 2020-2025. Gemeente Almelo. Geraadpleegd van https://almelo.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/6694d5ff-8beb-445c-8dfe-659743e1c644

Kijk op de wijk. (2022). Samen voor Almelo. [Intern document].

Kindermonitor en Corona GM Jeugd 2021. (2021). GGD Twente. https://www.twentsegezondheidsverkenning.nl/dashboard/dashboard/gemeente.

Lindeman, P. (2020). 'Cybercrime is geen kattenkwaad'. Tubantia. https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=2e9bc6ca-117a-47af-a4cb-2a632d33344c&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A5XXY-5SM1-JC8X-64SP-00000-00&pdcontentcomponentid=258884&pdteaserkey=sr5&pditab=allpods&ecomp=zbzyk&earg=sr5&prid=7f7ad52c-dbce-446d-8d16-8b584bf18e76

Lindeman, P. (2021). Justitie keihard tegen minderjarige overlastplegers in Almelo: gebiedsverboden n 'vuile mishandeling'. Algemeen dagblad. https://www.ad.nl/almelo/justitie-keihard-tegen-minderjarige-overlastplegers-in-almelo-gebiedsverboden-na-vuile-mishandeling~a83ba55f/209440809/

Servaas, L., Weerman. F., & Fischer, T. (2021). Risico-, versterkende en beschermende factoren voor crimineel gedrag: Een literatuuronderzoek naar de wetenschappelijke stand van zaken. Erasmus Universiteit Rotterdam. https://repub.eur.nl/pub/135248/

Schulden, drugs, risicojongeren: deze gemeenten zijn het kwetsbaarst voor zware criminelen. (2022, 8 december). RTL Nieuws. https://www.rtlnieuws.nl/onderzoek/artikel/5350780/onderwereldkaart-kwetsbaar-gemeenten-criminaliteit-georganiseerde-misdaad

Van der Nagel, H. (2021). Straatracers houden Almelo wakker: 'Als ik een jachtgeweer had, zou ik die banden lek schieten'. Tubantia. https://www.tubantia.nl/almelo/straatracers-houden-almelo-wakker-als-ik-een-jachtge-

weer-had-zou-ik-die-banden-lek-schieten~a19a6693/#:~:text=%C2%A9%20Lars%20Smook-,Straatracers%20houden%20Almelo%20wakker%3A%20'Als%20ik%20een%20jachtgeweer%20had%2C,The%20Fast%20and%20the%20Furious.

Van Eijk, G., & Matthijsse, S. (2020). Schulden en criminaliteit. Literatuuronderzoek en interviews met Rotterdamse sleutelfiguren. Erasmus University Rotterdam. https://repub.eur.nl/pub/134360/Rapport-schulden-en-criminaliteit-Van-Eijk-en-Matthijsse-2020-.pdf

Van Schuppen, H. (2020). Slachtoffer uitgaansgeweld in Almelo: 'Kreeg klap en toen was alles zwart'. Tubantia. https://advance.lexis.com/document/?pdmfid=1519360&crid=2d5aba21-38ae-4791-8db2-9fbe-7fc19c98&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A60MH-XGD1-DY0X-90BH-00000-00&pdcontentcomponentid=467105&pdteaserkey=sr67&pditab=allpods&ecomp=-xmyk&earg=sr67&prid=fe31bb9f-cc9b-439a-986d-b4f60e59ff6c

Van Schuppen, H. (2022). Zonovergoten Costa Indië in Almelo heeft ook schaduwzijde: aanhoudende overlast door jongeren. De Stentor. https://www.destentor.nl/almelo/zonovergoten-costa-indie-in-almelo-heeft-ook-schaduwzijde-aanhoudende-overlast-door-jongeren~aa1b9d27/219153072/

Weinreder, B. (2020). Steeds minder tienermoeders in Twente, maar leeftijd zegt niks over de problematiek'. Tubantia.nl. https://www.tubantia.nl/almelo/steeds-minder-tienermoeders-in-twente-maar-leeftijd-zegt-niks-over-de-problematiek~af6602eb/

Weinreder, B. (2021). Aantal meldingen van overlast door jeugd in Twente en de Achterhoek in twee jaar tijd explosief gestegen. Tubantia. https://www.tubantia.nl/enschede/aantal-meldingen-van-overlast-door-jeugd-in-twente-en-de-achterhoek-in-twee-jaar-tijd-explosief-gestegen~ab940797/

Weijers, I., Ferwerda, H. & Roks, R. (2021). Te groot voor de wijkagent, te klein voor de recherche. Een vergeten groep: jonge doorgroeiers in de criminaliteit. *Proces*, *100*(5), 264-275.

Winkelhorst, H., Jenneboer, L., Weernink, M., Boerema, S., Bunnik, M., & Cerneus, M. (2020). Gezondheidsmonitor Jeugd 2019. Gezondheid, welzijn en leefstijl van jongeren in Almelo. GGD Twente.

Zicht op Ondermijning. (2019) Risico jongeren. https://www.zichtopondermijning.nl/

Zicht op Ondermijning. (2021). Afwijkingen per gemeente. https://www.zichtopondermijning.nl/

Verschenen in de Bekereeks

2008

Ambtscriminaliteit aangegeven?
Een onderzoek naar het opvolgen van en kennis over de wettelijke verplichting tot aangifte van artikel 162 Sv misdrijven

Verborgen problemen
Een onderzoek naar (de aanpak van) criminaliteit onder Antillianen in Nederland

Bont en Blauw
Een onderzoek naar de strafrechtelijke behandeling van geweldszaken tegen politieambtenaren en de bejegening van slachtoffers daarvan doorde politie en het openbaar ministerie

Uitstel van behandeling?
Een verkennend onderzoek naar TBS-gestelden met en zonder een combinatievonnis en de mogelijke effecten van detentie

2009

Huwelijksdwang: Een verbintenis voor het leven?
Een verkenning van de aard en aanpak van gedwongen huwelijken in Nederland

Inpakken niet nodig
Een profiel van straatroven en straatrovers in Almere

Back on Track?
Een evaluatieonderzoek naar de onthemende projecten van de Bijzondere Jeugdbijstand in Vlaanderen

CoVa volgens plan?
Een vooronderzoek naar de mogelijkheden en reikwijdte van een effectonderzoek van de cognitieve vaardigheidstraining

Achter de schermen
Een verkennend onderzoek naar downloaders van kinderporno

2010

Tot de dood ons scheidt
Een onderzoek naar de omvang en kenmerken van moord en doodslag in huiselijke kring

Kwetsbaar beroep
Een onderzoek naar de prostitutiebranche in Amsterdam

Cameratoezicht in beweging
Ervaringen met nieuwe vormen van cameratoezicht bij de Nederlandse politie

2011

Los van drank
Procesevaluatie Haltafdoening Alcohol

Lastige verhalen
Een exploratief onderzoek naar valse aangiften van zedenmisdrijven door meisjes van 12-18 jaar

Wapenfeiten
Een onderzoek naar overvallen en overvallers in Nijmegen

Snelle jongens
Een onderzoek naar drugsrunners en daaraan gerelateerde problematiek in Limburg-Zuid

2012

De schade hersteld?
Een onderzoek naar herstelbemiddeling bij jeugdige delinquenten in Vlaanderen

Onder Controle?
Een procesevaluatie van de gedragsinterventie 'Korte Leefstijltraining voor verslaafde justitiabelen'

Planmatig en flexibel
Procesevaluatie gedragsinterventie CoVa+

Oosterse Teelt
Vietnamezen in de hennepteelt

Dierenwelzijn in het vizier
De aard en omvang van dierenwelzijnszaken en de stand van zaken van de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland

2013

Over leven na de moord
De gevolgen van moord en doodslag voor de nabestaanden van de slachtoffers en de ondersteuning door Slachtofferhulp Nederland

Met scherp schieten
Een onderzoek naar een aantal veiligheidsrisico's met betrekking tot de schietsport in Nederland

Georganiseerde voertuigcriminaliteit in Nederland
Een beeld van de omvang, kenmerken, werkwijzen en aanpak anno 2013

Het warme bad en de koude douche
Een onderzoek naar misstanden in nieuwe religieuze bewegingen en de toereikendheid van het instrumentarium voor recht en zorg

2014

Portretten van notoire ordeverstoorders
Kenmerken en achtergronden van notoire ordeverstoorders binnen het voetbal

Gelegenheidsordeverstoorders?
Analyse van rondom grootschalige rellen aangehouden verdachten

Ondergaan of ondernemen
Ontwikkelingen in de aard en aanpak van afpersing van het bedrijfsleven

Raak geschoten?
Een onderzoek naar de werking van maatregelen tegen geweld en overlast rondom het betaald voetbal

Doordringen of doordrinken
Effectevaluatie Halt-straf Alcohol

Prostitutie in Nederlandse gemeenten
Een onderzoek naar aard en omvang, beleid, toezicht en handhaving in 2014

2015

Aangifte onder nummer
Implementatie, toepassing en eerste resultaten van de nieuwe regeling 'Aangifte onder nummer'

Papier en werkelijkheid
Een hypothesevormend onderzoek naar de invloed van registratie-effecten op de omvang van de geregistreerde jeugdcriminaliteit

Grensoverschrijdend slachtofferschap
Een inventarisatie van aard, omvang en aandachtspunten in verband met de effectuering van slachtofferrechten

2016

Dieren Verboden
De toepassing van het houdverbod als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke straf

Kijk op jeugdcriminaliteit
Handvatten voor het opstellen van een periodieke trendrapportage jeugd- en jongerencriminaliteit en een overzicht van veelbelovende aanpakken

Stijging meldingen verwarde personen in de regio Rotterdam
Een onderzoek naar mogelijke verklaringen en wenselijke oplossingen

Missen we iets?
Een gebiedsanalyse in Rotterdam naar de omvang en aanpak van de jeugdcriminaliteit en eventuele 'witte vlekken' in dat beeld

De draad weer oppakken
Een follow-up onderzoek onder nabestaanden van slachtoffers van levensdelicten

Hoe lopen de hazen?
De stand van zeken in de aanpak van dierenmishandeling en dierenverwaarlozing

Focus op heling
Een onderzoek naar het functioneren van de helingmarkt, het beleid tegen en de gevolgen van heling

Van cijfers naar interpretatie
Een duiding van de kwantitatieve ontwikkelingen van de jeugdcriminaliteit
Wie is het slachtoffer?
Kenmerken van de doelgroep van het Schadefonds Geweldsmisdrijven en strategieën voor een beter doelgroepbereik

Radicalisering in de gemeente Arnhem
Resultaten van onderzoek onder mentoren, welzijnswerkers en jongeren

2017

Duiding van problematisch jeugdgroepengedrag
Een theoretische verkenning en een praktische handreiking voor het veld

Prostitutie in beeld gebracht
Een onderzoek naar aard en omvang van zichtbare en onzichtbare prostitutie in Arnhem

De achterblijvers
Een evaluatie van het maatwerk voor achterblijvers van vermiste personen

2018

Realiteit of registratie-effect?
De invloed van registratie-effecten op de daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit

Links-extremisme in beeld
Een verkennend onderzoek naar links-extremistische groeperingen in Nederland

Na het beslag
Een onderzoek naar door RVO inbeslaggenomen voorwerpen onderdeel Natuur en de afhandeling daarvan

Slachtoffers zoeken en vinden
Een onderzoek naar het werk van de kinderpornorechercheurs

Straatprostitutie in Nijmegen
Een evaluatie van de tippelzone en huiskamer aan de Nieuwe Marktsrtaat in Nijmegen

Opschakelen
Onderzoek naar ongewenste gedragingen in de wielersport

Betonrot
Een kwalitatief onderzoek naar het fenomeen ondermijnende criminaliteit in Brabant-Zeeland, de effecten van en richtingen voor de overheidsaanpak

2019

Hoog-risico honden, een bijtend probleem?
Een fenomeenonderzoek naar bijtincidenten en hondengevechten

De politieaanpak van etnisch profileren in Amsterdam
Een onderzoek naar effecten, criteria en meetbare indicatoren

Zo ziek als een hond?
Gezondheids- en socialisatieproblemen bij puppy's in Nederland in relatie tot de herkomst

Minderjarige slachtoffers van zedenmisdrijven gehoord
Een kwalitatief onderzoek naar de verhoorpraktijk

Downloaders van kinderporno;
een literatuuronderzoek

Criminelen achter het stuur
Aard en omvang van het gebruik van huurmotorvoertuigen voor criminele activiteiten

Asielzoekers in het gareel?
Plan-, proces en effectevaluatie werking extra begeleiding- en toezichtlocaties

2020

Afspraak is afspraak?
Evaluatie van de eenduidige landelijke afspraken rondom opsporing en vervolging van geweld tegen werknemers met een publieke taak

Panden met een luchtje
Een inventarisatie van aanpakken om verhuur van panden voor criminele doeleinden tegen te gaan

Ondermijning op en rond luchthaven Schiphol

Black Box?
Een onderzoek naar opslagboxen in relatie tot criminaliteit: fenomeen en aanpak

Fietsdiefstal in Nederland
Van fenomeen naar aanpak

Sterk spul
Aard, omvang en ernst van de dopinghandel in Nederland

Voor de verandering
Een exploratief onderzoek naar pogingen tot het veranderen van seksuele gerichtheid en genderidentiteit in Nederland

2021

Werken aan werk
Een evaluatie van penitentiare arbeid

Medische missers
De gevolgen en nasleep van medische incidenten en ervaringen met de ondersteuning van de gedupeerden door het Casemanagement Medische Incidenten

Jeugdproblematiek in Zwolle
Een onderzoek naar de omvang, aard en aanpak

Misdrijven in kinderschoenen
Een onderzoek naar de aanpak van 12- en 13-jarige misdrijfverdachten binnen en buiten het strafrecht

Misdaadcarrières voorkomen en doorbreken
Van analyse van het netwerk naar aanpak

Taxi
Malafide activiteiten en (ondermijnende) criminaliteit in de Amsterdamse taxibranche

Monitor leefbaarheid volkstuinen Rotterdam
Van beeld naar suggesties voor de aanpak

Van inzicht naar aanpak
Een onderzoek naar ondermijning in de amateursport in de regio Rotterdam

2022

Grenzeloos!?
Een verkennend onderzoek naar het instrumentarium in relatie tot (veroordeelde) plegers van transnationaal seksueel kindermisbruik

Fatale politie-incidenten
Patronen bij fatale incidenten binnen de context van politieoptreden

Beelden van burgers over bejegening door de politie
Een herhalingsonderzoek naar meningen en ervaringen van Rotterdamse burgers inzake bejegening door de politie

Beïnvloed geweld
Evaluatie Wet middelenonderzoek bij geweldplegers (WMG)

Do or don't
Kennissynthese ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit

Jongeren en georganiseerde drugscriminaliteit in de regio Den Haag
Een onderzoek naar aard, omvang, voedingsbodems en preventie

Misdadige invloed
De invloed van criminele netwerken op jongeren in drie Arnhemse wijken

Less than lethal weapons voor de Mobiele Eenheid onderzocht
Een onderzoek naar vraag, (nieuw) aanbod en maatschappelijke acceptatie

Het (boven)lokale netwerk in Poelenburg en Peldersveld ontleed
De invloed van criminele netwerken op jongeren in twee buurten van Zaanstad

2023

Het (boven)lokale netwerk in Paddepoel ontleed
De invloed van criminele netwerken op jongeren in een Groningse wijk

Huurvoertuigen over de grens
Europese lessen met betrekking tot de aanpak van het gebruik van huurmotorvoertuigen voor criminele doeleinden

Er wordt sinds de coronapandemie steeds meer overlast ervaren van jongeren in Almelo. Zij zoeken niet alleen gedragsgrenzen op, maar lijken ook blootgesteld aan verschillende problematiek. Bij sommige jongeren kan dit een voedingsbodem zijn voor een mogelijk crimineel pad.

Hoewel de gemeente Almelo en haar samenwerkingspartners veel aandacht hebben voor een integrale aanpak van jeugdcriminaliteit, is de exacte omvang en aard van de jeugdcriminaliteit in de stad nog niet bekend. In dat kader is inzicht nodig om op de belangrijkste thema's voor de aanpak in te zetten. Dit is de reden voor de gemeente Almelo om de omvang en aard in kaart te brengen met een verkennend onderzoek. Met behulp van verschillende onderzoeksactiviteiten is informatie verzameld die inzicht geeft in de heersende risicofactoren die mogelijk leiden tot een criminele carrière van de Almelose jeugd.

Opgroeien in een sociaal kwetsbaar huishouden, in armoede, met psychosociale problematiek, of een combinatie daarvan, komt bij Almelose jongeren niet zelden voor. Overlastgevende en criminele activiteiten, zoals drugshandel- en gebruik of diefstal, worden met regelmaat gesignaleerd door professionals die betrokken zijn bij de jeugd.

Op basis van dit verkennende onderzoek worden een aantal aanbevelingen gegeven om bij de aanpak rekening mee te houden en die bruikbaar zijn bij het scherper in beeld brengen van de jeugdcriminaliteit in Almelo.

ISBN 978-94-92255-64-8

9 789492 255648 >

bureaubeke.nl